

מגזין הבולאים בישראל

שביל

גליון מס' 84 • כסלו תשע"א • נובמבר 2010 • המחיר: 30 ש"ח

קריעת ים סוף شق البحر الأحمر PARTING OF THE RED SEA

ישראל إسرائيل ISRAEL
8 שח

2010
ירושלים
Jerusalem

מחיר 10 שח 10 NIS PRICE

תשע"א 2010 דואנה שמעון • מאיך אשיל

2010
ירושלים
Jerusalem
תערוכת בולים לאומית
במשותף בינלאומית
Multinational
Stamp Exhibition

21-25.11.2010
תערוכת בולים "ירושלים 2010"

כנס יום הבולאות ה-24

כנס יום הבולאות יערך השנה ביום שלישי, 21 בדצמבר 2010
בין השעות: 10.00-16.00

במלון רנסנס, רח' הירקון 121 תל-אביב

אמצעי תחבורה: באוטובוס קו 4 ניתן לרדת בפנית רח' גורדון ולחצות לכיוון הים ורח' הירקון.

דמי ההשתתפות הם בסך 120 ש"ח
כולל ארוחת צהרים חגיגית ודף מזכרת.

דמי ההרשמה עבור מי שאינו חבר בהתאחדות - 200 ₪.

אין אפשרות להגיע ללא הרשמה מוקדמת.

במקום תפעל נקודת מכירה של השירות הבולאי ותופעל חותמת אירוע.

ההשתתפות מחייבת הרשמה ותשלום מראש במשרדי התאחדות

בולאי ישראל – טל': 03-6295547 (ת"ד 4523 ת"א 61045)

התוכנית המפורטת תפורסם לקראת מועד הכנס.

מתכונת היום:

9.00–10.00 – הרשמה וכיבוד קל

13.00–14.30 – טקס הופעת בולי יום הבולאות והרצאה בנושא,
הצגת תוכנית ההנפקות לשנת 2011, הרצאות בולאיות

13.00–14.30 – ארוחת צהרים חגיגית. ובחירת הבול והחותמת היפים

14.30–16.00 – הרצאות בולאיות קצרות בתחומים שונים

קטלוג תערוכת הבולים "ירושלים 2010"

התאחדות בולאי ישראל מפיקה לרגל תערוכת
"ישראל 2010" קטלוג מהודר, הכולל את רשימת המציגים והתצוגות שלהם
בנוסף למאמרים בולאיים שונים.

השירות הבולאי מספק גרסה ממוספרת של גיליונית הזיכרון של
התערוכה ללא ניקבוב, שתצורף לקטלוג.

את הקטלוג ניתן יהיה לרכוש בזמן התערוכה, בדוכן התאחדות בולאי ישראל.

מחיר הקטלוג 75 ₪.

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 84
כסלו תשע"א – נובמבר 2010
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:

ת"ד 4523, ת"א 61045

טל: 03-6295547

פקס: 03-5259716

E-mail: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב

עורך ראשי: משה רימר

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס

שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 3 • הזמנה לתערוכה
- 4 • מדריך למבקר בתערוכה
- 6 • רשימת האוספים בתערוכה
- 9 • אוספים לדוגמה
- 12 • אירועים בולאיים בפורטוגל
- 14 • זיוף בהזמנה רשמית
- 16 • הנפקה מוזרה בבריטניה
- 17 • אירנה סנדלר
- 18 • חדשות יודאיקה
- 20 • תעריף כפול
- 22 • עם הפנים מערבה
- 24 • הבולים הראשונים של סין
- 26 • אגדה של בול
- 27 • מכתבים למערכת
- 28 • לכבוד החנוכה
- 30 • חותמות דואר ישראל

2010
ירושלים
Jerusalem
 תערוכת בולים לאומית
 בהשתתפות בין-לאומית
 Multinational
 Stamp Exhibition

21-25.11.2010

תערוכת בולים לאומית בהשתתפות בין-לאומית סין - ארה"ב - בריטניה

"ירושלים 2010"

תקיים בבנייני האומה בירושלים בימים 21-25 בנובמבר 2010
 שעות הפתיחה: יום א': 20.00-13.00 • יום ב'-ד': 20.00-12.00 • יום ה': 18.00-12.00

<p>22.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010" יום ידיות ישראל - ארה"ב</p>	<p>21.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010" יום דואר ישראל</p>	<p>21.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010"</p>
<p>25.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010" יום ירושלים</p>	<p>24.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010" יום ידיות ישראל - סין</p>	<p>23.11.2010 חותמת אירוע תערוכת בולים לאומית "ירושלים 2010" יום ידיות ישראל - בריטניה</p>

תערוכת בולים לאומית בהשתתפות בין-לאומית "ירושלים 2010"

מדריך למבקר בתערוכת הבולים

שענה על תנאי סף זה, נדרש האספן להשתתף בצוות שיפוט במעמד של שופט מתלמד. יתר חברי צוות השיפוט בוחנים את רמת ידיעותיו, ובודקים עד כמה הוא בקיא בכללי השיפוט. המועמד שעבר בהצלחה גם את המבחן הזה, זכאי להתמנות כשופט בתערוכות בולים.

כיצד נקבעת רמתו של האוסף?

צוות השופטים בודק את הדרך בה בנה האספן את התצוגה הבולאית, ובוחן את איכות הפריטים הבולאיים הכלולים באוסף. בחינה זו נעשית למול שורה של כללים, שעמידה בהם תזכה את האספן בנקודות. אחד הכללים, לשם דוגמה, דורש מן השופט לבחון עד כמה נדירים הפריטים שמציג האספן. אם האספן מציג רק פריטים שאינם נדירים במיוחד, הוא יקבל ציון מסוים. ריבוי של פריטים נדירים יזכה את האוסף בציון גבוה בהרבה.

כיצד יודעים השופטים איזה פריט הוא נדיר ואיזה לא?

זו בדיוק הנקודה בה משתקפים מומחיותם וניסיונם של חברי צוות השיפוט, וזו גם אחת הסיבות מדוע השיפוט אינו מתבצע על ידי שופט יחיד.

האם השופטים מכירים את כל הבולים שבעולם?

חברי צוות השיפוט מקבלים מראש את תוכניות האוספים אותם הם עתידים לשפוט בתערוכה, כך שיש להם את הזמן להתכונן וללמוד באיזה פריטים הם עשויים להיתקל במהלך עבודת השיפוט.

האם האספן מקבל גיליון ציונים בסיום השיפוט?

בהחלט כן. האספן מקבל גיליון ציונים בו רשום מספר הנקודות שצבר בגין כל אחד מן הכללים עליהם נבחן (לדוגמה, 17 נקודות מתוך 20 נקודות אפשריות). בנוסף רשום בגיליון הציון הסופי שקיבל (לדוגמה: ציון 81).

צבירת מספר מסוים של נקודות מזכה את האספן במדליה, וככל שהציון גבוה יותר, כך גם רמת המדליה תהיה גבוהה יותר. 89 נקודות, לשם דוגמה, יזכו את האספן במדליה מוזהבת גדולה, בעוד 90 נקודות יעניקו לו מדליית זהב קטנה.

יום 21 בנובמבר 2010 תיפתח בבנייני האומה בירושלים תערוכת הבולים הלאומית "ירושלים 2010". המדובר בתערוכת בולים בהשתתפות בין-לאומית, אליה הונמנו שלוש מן המדינות המובילות בבלאות העולמית – בריטניה, ארצות הברית וסין.

ניסיון העבר מלמד, כי רבים מאלו המבקרים בתערוכה בפעם הראשונה מתקשים להתמצא בין שפע הממצאים, ואינם ממצים את החוויה הטמונה בה עד תום.

במאמר זה נציג שאלות שנשאלו בעבר על ידי מבקרים בתערוכות בולים, וננסה להסביר מה זו בעצם תערוכת בולים, ומדוע מומלץ בחום לבקר בה.

מה זו תערוכת בולים?

תערוכת בולים היא תערוכה, בה מוצגים לראווה אוספים של פריטים הקשורים לדואר ולבולאות. בהגדרה זו כלולים לא רק בולים, אלא גם מעטפות, גלויות דואר, חותמות ופריטים רבים נוספים.

מי מציג בתערוכת בולים?

המציגים הם כולם אספנים פרטיים, שהחליטו להעמיד את האוסף האישי שלהם לתחרות.

האם האוספים מתחרים זה מול זה?

לא! על פי הכללים הנהוגים בתערוכות בולים, נבחן כל אוסף בפני עצמו אל מול שורה של כללים מוסכמים הידועים לאספנים מראש. תיאורטית, אין כל מגיעה חוקית לכך שכל האוספים יזכו בציון הגבוה ביותר. מעשית, כמובן, זה לא קורה, ותמיד יש אוספים מוצלחים יותר ומוצלחים פחות.

מי בוחן את האוספים?

בחירת האוספים המוצגים בתערוכת בולים נעשית על ידי צוות של שופטים, המגיעים מן המדינות המשתתפות בתערוכה.

כיצד מתמנים השופטים?

כל אחד מן החברים בצוות השופטים הוא אספן בולים, שהציג בעבר בתערוכות בולים וזכה להגיע לרמה מסוימת, גבוהה במיוחד. לאחר

הדגל, מדבקה עגולה ועליה רמת המדליה לה זכה האוסף. ובל נשכח, כי החלק החשוב ביותר במסגרת הם דפי האוסף עצמם, המוצגים בתוך המסגרות.

למה הכול כתוב בשפות זרות? למה לא בעברית?

מאחר והמדובר בתערוכה בהשתתפות בין-לאומית, קובעים הכללים כי חובה לרשום את הכיתוב של התצוגות באחת השפות הבינלאומיות.

ומה אעשה אם איני קורא שפות זרות?

לטובת המבקרים הישראלים, ובמיוחד הצעירים שביניהם, דאגה הנהלת התערוכה למספר פתרונות שיקלו על ההתמצאות בתערוכה.

מעבר למסגרות המשתתפות בתחרות, הוקצה בתערוכה מקום לאגף מיוחד המכונה בשם "אגף ההדרכה". באגף זה רוכזו עשרות מסגרות תצוגה שמטרתן לאפשר לקהל המבקרים להכיר את עולם הבולאות על היבטיו השונים.

במהלך שעות הפעילות של התערוכה יתקיימו סיורים מאורגנים ללא כל תשלום. סיורים אלו יציגו בפני המשתתפים לקט מבין המוצגים הרבים בתערוכה, ויקנו למעוניינים בכך את הידע שיאפשר להם להמשיך ולסייר בכוחות עצמם.

מהן שעות הפעילות של התערוכה?

התערוכה תיפתח ביום א', 21.11, ותינעל ביום ה', 25.11 שעות הפעילות הן:
יום א': 20.00-13.00; יום ב'-ד': 20.00-12.00; יום ה': 18.00-12.00.

איזה מדליות מוענקות למציגים בתערוכה?

המדליה הגבוהה ביותר היא מדלית זהב גדול, ובנוסף מוענקות מדליות זהב, מוזהב גדול, מוזהב, כסף גדול, כסף, מוכסף, ותעודת השתתפות.

האם כל האוספים נשפטים באותו אופן?

לא.

יש מספר דרכים בהן ניתן להכין האוסף לתצוגה, ולכל אחת מהדרכים הללו יש כללי שיפוט המיוחדים לה. שלוש הדרכים המקובלות ביותר הן לארגן את האוסף כאוסף מסורתי, המתמקד בהיבטים הטכניים של הנפקת הבולים, כאוסף תולדות הדואר, המתמקד באופן העברת דברי הדואר ליעדם, או כאוסף תימאטי, המתמקד בנושא המופיע בבול.

האם מותר לאספן להציג אוסף בכל היקף שהוא?

לא.

כללי התחרות קובעים כי האוסף חייב להיות בהיקף של חמש מסגרות תצוגה. כלל זה אינו תקף לגבי אוספי נוער, הרשאים להציג גם אוסף בהיקף קטן יותר. כלל זה אינו תקף גם לגבי המשתתפים באחד מאגפי התצוגה, המכונה "מסגרת אחת", ובו מוצגים רק אוספים שהיקפם, מטבע הדברים, מסגרת אחת.

מה זאת אומרת "מסגרת"?

מסגרת, היא הכינוי המקובל ללוח תצוגה, עליו ניתן להניח 16 דפים בגודל A4. אספן המתחיל להציג בתערוכות נדרש בדרך כלל להכין תצוגה בהיקף של חמש מסגרות, משמע, 80 דפי תצוגה.

האם ההיקף משתנה עם הזמן?

בהחלט כן.

אוסף שקיבל ציון המזכה אותו במדליה מוזהבת גדולה, אינו יכול להמשיך ולהיות מוצג בהיקף של 5 מסגרות, אלא חובה על האספן להגדילו, ולהציג אותו בהיקף של 8 מסגרות (128 דפי תצוגה).

למה?

אחת המטרות בתערוכות בולים היא לגרום למציג לשפר את האוסף באופן מתמיד, ולא לאפשר לו לקפוא על שמריו. תוספת של 3 מסגרות מחייבת את האספן להשיג חומר בולאי נוסף, ולארגן מחדש את דפי התצוגה לקראת התערוכה הבאה בה יבקש להשתתף.

מה הם המספרים הרשומים בראש מסגרת התצוגה?

זהו המספר המזהה של המסגרת כפי שהוא מופיע בקטלוג התערוכה.

ולמה מודבק דגל בראש חלק מן המסגרות?

הדגל מודבק על המסגרת הראשונה בה מתחילה תצוגה מסוימת, וניתן ללמוד ממנו לאיזו מדינה שייך האספן. מהתמונה שבתחתית העמוד ניתן ללמוד כי מסגרת מספר 194 היא המסגרת הראשונה של תצוגה השייכת לאספן ישראלי.

מה עוד ניתן ללמוד מן המסגרת?

במהלך ימי התערוכה, לאחר שהשופטים יסיימו את עבודת השיפוט ויקבעו את הציון של האוסף, תודבק על כל מסגרת ראשונה, לצד

רשימת האוספים בתערוכה

מ... עד... שם	מדינה	תצוגה
אגף הכבוד ואוספי הדרכה		
1 1	מוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר והבולאות	דואר למקווה ישראל - פריטים מאוסף אלכסנדר
2 2	מוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר והבולאות	דואר גימנסיה הרצליה - פריטים מאוסף אלכסנדר
3 3	מוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר והבולאות	פאולינה הרצל - פריטים מאוסף אלכסנדר
A1 A8	אוספי הדרכה	אוספי הדרכה
B1 B8	אוספי הדרכה	אוספי הדרכה
C1 C8	אוספי הדרכה	אוספי הדרכה
D1 D8	אוספי הדרכה	אוספי הדרכה
האגף הבין-לאומי		
אוספי ארץ ישראל		
4 11	חכמי יוסף	הדואר העות'מאני בארץ הקודש
12 16	"אוסף אלכסנדר"	דואר טורקי בארץ ישראל 1841-1918
17 24	קרפובסקי איתמר	תולדות הדואר הטורקי בא"י 1850 - 1918
25 25	גלסמן לס	תולדות הדואר הקדם בולאי של ירושלים
26 26	בס מייקל א.	מכתבים מקופלים מארץ הקודש 1852-1350
27 27	פילדס רוברט	יעדים לא שגרתיים של מקדמי ארץ הקודש
28 28	רוטמן סטפן	תעריפי דואר מארה"ב לארץ הקודש
29 33	"אוסף אלכסנדר"	דואר המדבר הסורי עירקי 1634 עד שנות ה־1940
34 41	חכמי יוסף	משרדי הדואר הזרים בארץ הקודש
42 46	חכמי יוסף	הדואר הצרפתי בארץ הקודש
47 51	"אוסף אלכסנדר"	דואר זר בארץ ישראל 1847-1914
52 59	גליבוב זאב	השלטון הבריטי בארץ ישראל - מחיל המשלוח עד המנדט הבריטי 1917-1927
60 67	קרפובסקי איתמר	תקופת המעבר 1948, תולדות דואר ירושלים
68 75	פילדס רוברט	ישראל בתקופת המעבר
76 83	שבתאי שי	קשרי הדואר של ה"ישוב" היהודי 1939-1948
84 84	שטרן שלמה	הנפקות ישראל 1948
85 89	אלוני צבי	בין שלוש רשויות דואר
90 94	גרוז בריאן	סדרת דואר האוויר הראשונה - 1950
95 102	רוטמן סטפן	תולדות הדואר של סדרת "דאר עברי"
103 107	שבתאי יעקב	דואר ישראל - גביית דמי דואר 1948-1972
108 108	שבתאי יעקב	השימוש בבולי דואר כבולי הכנסה במשך מלחמת העצמאות
בולאות מסורתית		
200 207	בונסה ארט	אגרות מס המים של ונציה 1608-1797
208 215	בורשטיין משה	בלגיה
216 223	ווארטור	הנפקות ה"קואצל הקטן" בשנים 1879-1881
224 231	ווארטור	מקסיקו: הנפקות ה"הידלגו" וה"נשר" בשנים 1855-1856
232 236	לורנס יו	המוקדמים וההנפקות הפרובינציאליות של מלחמת האזרחים המאוחרת של סין. עקבות בולאיים בדרך לשחרורו שנחאי
237 241	יאו שורן	הדפסי רכב על בולי המטבע הסיני הלאומי

מ... עד... שם	מדינה	תצוגה
תולדות הדואר		
242 249 פייבל הדי	ישראל	קדם בולאות ודואר זר בנסיכויות הדנובה
252 256 טונאסי אטדאן	טורקיה	הדואר של מסילות הרכבת העות'מאניות
257 264 פרזילין אלפרדו	ארה"ב	רפובליקת קולומביה דואר בין לאומי 1886-1899
265 272 קרוז סנטיאגו	ארה"ב	קולומביה - הנפקות פרקינס 1917
273 277 אוזלפ קוראי	טורקיה	טביעות אצבע עותמאניות בתולדות הדואר
278 285 אגאוגולרי אדיפ	טורקיה	תולדות הדואר בחבל תראקיה
286 293 קינג כריס	בריטניה	מפרוסייה למשאל עם:דוכסות שלזוויג בשנים 1868-1920
294 298 נוימרק הנרי	צרפת	דואר מחנות האזרחים בצרפת 1939-1945
299 303 לז'ין ברברה	ישראל	התפתחות דואר האוויר של האיטי עד 1948
304 308 זהה דאוג'ינג	סין	חותמות מכונות ביול מוקדמות
309 313 יאו שורן	סין	תעריף דואר אוויר של סין 1946-1949
314 318 חן שן	סין	תעריפי דואר רשום ברפובליקה של סין
319 323 טנג ביהא	סין	שינויי ערך נקוב על דואר מהיר סין 1997-1998
בולאות תימאטית		
400 404 עזריאלי עוז	ישראל	לאור החשמל
405 412 ברק יצחק	ישראל	התפתחות התעופה והעברת דואר באוויר עד 1914
413 417 אפרת משה	ישראל	הו - הו - ינשופים
418 425 פייבל הדי	ישראל	צלב אדום בכל מקום לכל אדם
426 430 פייבל הדי	ישראל	החיפוש אחר מרפא
431 435 פישר לורנס	ישראל	מולדת היהודים, המאבק להישרדות
436 443 גרוס פרדריק	ישראל	רומנטיקה - המוסיקה שאני אוהב
444 448 לביא אריה	ישראל	צלם-מצלמה-תמונה
449 456 לי ג'ינבו	סין	מדושים
457 461 לין דאושנג	סין	עיתון
462 466 לינדנבאום-לין אריה	ישראל	אנטישמיות ושואה
467 471 מי-רז יוחנן	ישראל	שמרו על עצמכם
472 476 נוי זוהר	ישראל	הסרט עומד להתחיל - שבו בבקשה
477 481 ונג ג'יאן	סין	זכוכית
482 486 ווילר ריצ'רד	בריטניה	מסכות, מיתוסים, מומיות והתפתחות בובות
488 492 זהה דאוג'ינג	סין	עישון
תצוגות של מסגרת אחת		
487 487 ברדצ'בסקי ולדימיר	ישראל	שימוש בבולי צדקה של רוסיה הסובייטית לצורך התכתבות
493 493 צ'ן בו	סין	משרד הדואר הפרטי של הנקו
494 494 קלר יולי	ישראל	שימוש הדוארי בבולי הצדקה של הרפובליקה הרוסית הסוציאליסטית
495 495 קליינר יהודה	ישראל	ירדן - שינויי שם של מדינה על בולים, 1920-1925
496 496 מועלם אלי	ישראל	הרמאיהנה
497 497 רמקיסון ראובן	ארה"ב	תזית הצלב האדום של טרינידד בזמן מלה"ע הי' שהפכה להיות בול
498 498 וונג ין	סין	שוקולד
499 499 וונג ין	סין	כרטיסי הגרלה

מ... עד... שם	מדינה	תצוגה
500 500 ינג בו	סין	סין: מעטפות מבוללות מסוג R12
501 501 ינג בו	סין	מעטפות מבוללות עם ציטוטים של הו"ר מאו צה טונג
האגף הלאומי, קידום אוספים תחרותיים		
506 502 פייבל הדי	ישראל	רומניה - המהפכה המוניטארית ב־1952
511 507 כהאני יצחק	ישראל	הבולים האיראנים הראשונים
516 512 פרנקל לביא	ישראל	תעריפי שירות החבילות הבלגי 1971-1978
520 517 לוביאנקר יורם	ישראל	שחמט - משחק מלחמה
525 521 רוזנברג סימיון	ישראל	טיסות חלוציות לחלל 1957-1987
529 526 שחר אליעזר	ישראל	פינגווינים
534 530 אקר רויה יסמיון	טורקיה	דואר ימי טורקי
538 535 פייבל מיכל	ישראל	דינוזאורים - מעליונית להכחדה
ספרות בולאית		
L1	ישראל	אגודת תולדות הדואר של א"י
L2	ארה"ב	חפץ דונלד
L3	ישראל	שבתי יעקב
L4	ישראל	שטיר יוסף
L5	ישראל	שטיר יוסף
L6	ישראל	שטיר יוסף
L7	בריטניה	קמבל ג'ון
L8	ארה"ב	הקונגרס הבולאי האמריקאי
L9	ארה"ב	סלו אייזנברג

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

תערוכת בולים לאומית בהשתתפות בין-לאומית "ירושלים 2010"

מדגם מן האוספים המוצגים בתערוכה

נדרש להגיש את כל הפניות הרשמיות לפקיד הממשל השונים כשהן כתובות אך ורק על נייר מכתבים זה.

בשנים הראשונות נמכרו ניירות אלו לציבור באמצעות זכיון, שקנה את הרישיון למכור את הניירות לפרק זמן קבוע של שניים. בתקופה מאוחרת יותר חדלה הממשלה מנוהג זה, ומכרה את הניירות ישירות לציבור. ההכנסות ממכירת הניירות נמסרו ל"ממונה על המים", שתפקידו היה לטפל בנושא הצפות המים בעיר התעלות. על נייר המכתבים מופיע האריה המכונף, סמלה של וונציה, וצמד האותיות AQ, קיצור של המילה acque, (מים-באיטלקית).

האספן מציין כי בתצוגה מופיעים 84 מתוך 88 טיפוסים נייר המכתבים הוונציאני שהונפקו מאז שנת 1608 ועד שנת 1797. המדובר באוסף השלם ביותר של פריט מיוחד זה, המאפשר ללמוד באופן יסודי על השינויים שחלו בו במהלך השנים הרבות בהן היה בשימוש.

תעריפי דואר אוויר בסין 1946-1949

במבט ראשון עלול המבקר לחשוב שאוסף אשר כותרתו כל כך טכנית הוא אוסף משעמם וחסר מעוף. תפיסה זו משתנה לחלוטין כאשר לומדים להכיר את הרקע הפוליטי והכלכלי של סין בשנים סוערות אלו. ביום 15 באוגוסט 1945 נכנעו כוחות הצבא היפני בסין. השלטון הסיני המנצח חייב היה להתמודד עם אין סוף נושאים במאמץ להשיב את הסדר האזרחי באיזורים ששוחררו מן השלטון היפני. אחד מאותם נושאים היה הצורך לחדש את פעילותו של שירות הדואר.

מאחר ובאותה עת נכנס לשימוש מטבע חדש הידוע בכינוי C.N.C. (Chinese National Currency), הוטבעו הערכים הנקובים החדשים בעזרת הדפס רכב על בולים סיניים ישנים. (בתערוכה יוצג גם אוסף מסין המתמקד בהדפסי הרכב הרבים שנעשו בתקופה זו).

המצב הפוליטי בסין שלאחר השחרור מעול היפנים היה קשה ומסובך. מלחמת העולם השנייה הותירה את סין כשהיא הרוסה לחלוטין. המצב הכלכלי היה חמור ביותר, והאינפלציה הרקיעה שחקים.

מטבע ה-C.N.C. איבד במהירות את ערכו, עד שבחודש נובמבר 1948 הוחלט על הכנסת מטבע חדש בשם יואן זהב. שער ההמרה אל המטבע החדש עמד על 3 מיליון C.N.C. עבור יואן זהב אחד. החלפת המטבע לא שיפרה את המצב, והאינפלציה המשיכה להשתולל.

בתנאים אלו אין פלא שתעריפי המשלוח של דברי דואר השתנו

בין עשרות האוספים המשתתפים בתערוכת "ירושלים 2010" יכולים המבקרים למצוא עושר גדול של נושאים ורעיונות לאיסוף, מהם רבים שאינם מוכרים בדרך כלל לאספן הישראלי.

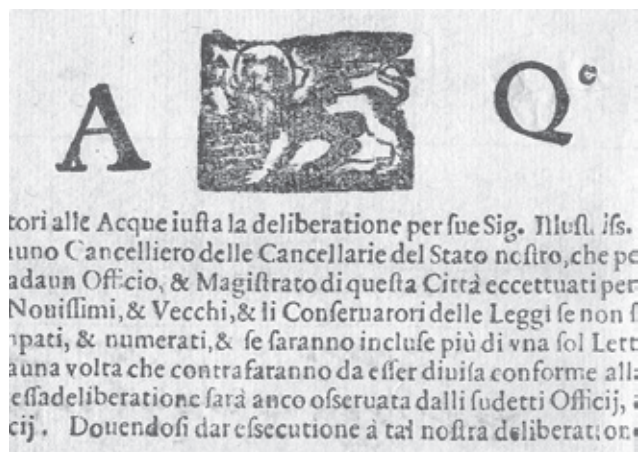
במאמר זה מוצג מדגם של אוספים מתוך אלו שיהיו בתערוכה. אין המדובר בהכרח באוספים הטובים ביותר, או היקרים ביותר, אלא באותם אוספים המציגים את המגוון הגדול בו יתקל המבקר בתערוכה.

בכוונת מכוון לא אורגנה הסקירה על פי מדורים, אלא היא מדלגת בין אוספים מרמות שונות ומדיסציפלינות איסוף שונות זה בצד זה. יש לקוות כי הצגת הדברים תגרה את הקורא לנצל את הביקור בתערוכה כהזדמנות מיוחדת במינה להעשרת הידע הבולאי וללימוד תחומי איסוף הרחוקים מתחום התעניינותו הרגיל.

הכלילים שקדמו למלרדי

יותר ממאתיים שנה לפני הנפקת הבול הראשון באנגליה, הדפיסה הרפובליקה של וונציה פריט בולאי משולם מראש ששימש להעברת מסרים. למרות שיש המדגישים שמדובר היה באמצעי לגביית מס ולא בפריט בולאי, מקובל להתייחס אל הנייר הזה כאל פריט הדואר המוקדם ביותר.

הנהחיתו של הממונה על הכנסות המדינה, הדפיסה הרפובליקה של וונציה בשנת 1608 נייר מכתבים בעל ערך נקוב של 4 סולדי. הציבור

לשנות את המצב הפוליטי הרגיש. כחלק מקבלת החוקה החדשה שונה שמה של המדינה ובמקום "ארצות הברית של קולומביה" נוצרה "הרפובליקה של קולומביה".

אחד השינויים המשמעותיים שנועדו לחזק את הזיקה בין חלקי המדינה היה קשור להנהגת שירות דואר מרכזי, אשר החליף את שירותי הדואר העצמאיים שפעלו עד אז בכל אחד מן המחוזות, או "המחלקות" כפי שהן נקראו באותה עת.

בשנים 1886 ו-1887 הונפקו בולים חדשים של המדינה המאוחדת, אבל השימוש בבולים הקודמים הותר למשך כשלוש שנים, עד שנת 1889.

תקופה זו בתולדות קולומביה הסתיימה ביום 12 באוקטובר 1899, עם פרוץ מלחמת אזרחים ממושכת אשר זכתה לכינוי "מלחמת אלף הימים". התצוגה הבולאית מוקדשת לשירותי הדואר הבינלאומיים שפעלו בזמן שהחוקה החדשה הייתה בתוקף.

כדי לחדד את אחידות המדינה נקבע כי כל הדואר הבינלאומי יטופל על ידי בית הדואר המרכזי שפעל בעיר הבירה, בוגוטה. החריג היחיד היה הדואר שנשלח ממחוז פנמה (שהיה חלק מקולומביה באותה עת). הסיבה ליחס המיוחד הייתה נעוצה בשיטת המטבע השונה שהייתה נהוגה במחלקת פנמה, שם היה המטבע מבוסס על פזו כסף בניגוד ליתר חלקי קולומביה שם היה נהוג פזו זהב.

האספן הצליח ללקט ולנתח חלק ניכר מתוך כ-2000 המעטפות ששרדו מתוך דברי הדואר שנשלחו בתקופה זו מקולומביה. למרות נדירות הפריטים האלו מציג האספן את ששת נתיבי הדואר העיקריים ושני הנתיבים המשניים בהם הועבר הדואר הבינלאומי של קולומביה, כולל מכתבים שנשלחו ליעדים לא שיגרתיים דוגמת הודו ויאווה.

במהירות, דבר שהופך את המחקר והמעקב אחר התעריפים למחקר מסובך ומעניין מאוד. במחקר זה עוסקת התצוגה של האספן הסיני. כדי להבין עד כמה הנושא הזה מסובך למחקר די אם נאמר כי בתוך פחות משנתיים עלו תעריפי המשלוח של דואר אוויר בסין פי 1.6 מיליארד (פי מיליארד ושש מאות מיליון).

מקסיקו - ההנפקות של השנים 1856-1866

השנים אליהן מתייחס האוסף הזה היו סוערות מאוד בתולדות מקסיקו. הייתה זו תקופה של הפיכות, חילופי שלטון ומלחמת אזרחים, המשתקפת בהנפקת הבולים ואופן השימוש בהם.

בשנת 1856 הונפקו הבולים הראשונים של מקסיקו, ועל פניהם הופיעה דמותו של מיגואל הידלגו, כומר שהוצא להורג בשנת 1811 עקב מאבקו בשלטון הכיבוש הספרדי והפך לגבור לאומי. הסדרה כללה חמישה בולים שהודפסו על נייר לבן בערכים נקובים של 1/2 ריאל (כחול), 1 ריאל (צהוב), 2 ריאלים (ירוק), 4 ריאלים (אדום), ו-8 ריאלים (סגול).

אספקת הבולים לבתי הדואר ברחבי מקסיקו לא הייתה סדירה, ולא אחת אדלו בהם הבולים בערכים הנמוכים. מצב זה אילץ את פקידי הדואר לחתוך את הבולים בערכים הגבוהים לחציים או לרבעים, ולהשתמש בחלקים כבולים לכל דבר. בבית דואר אחד ידוע על מקרים בהם נחתך בול של שמונה ריאלים לשמונה חלקים, כדי לייצר את העריך של ריאל אחד שאזל.

הדפסת הסדרה השנייה של בולי מקסיקו בשנת 1861 נעשתה באמצעות אותה גלופה ששימשה להדפסת הסדרה הראשונה. ההבדל היה שאת כל בולי הסדרה השנייה הדפיסו בצבע שחור על נייר בצבעים שונים, צבע לכל עריך.

בשנת 1864 נכנסו לשימוש במקסיקו בולים ועליהם דמות של נשר. באותה עת הייתה מקסוקו מחולקת ל-56 מחוזות בעלי מעמד מנהלי נפרד, שבכל אחד מהם היה בית דואר מרכזי שנוהל באופן עצמאי. מנהלי הדואר בכל אחד מן המחוזות נדרש להטביע על הבולים שהגיעו אליו את שמו של המחוז המתאים, כך שבולים אלו הונפקו לציבור רק עם הדפסי רכב של שם המחוז בו הם הוצעו למכירה, ועם מספר מזהה ששימש לזיהוי מספר המשלוח בו התקבל מלאי הבולים. הדפסי רכב אלו נעשו במספר מהדורות, הנבדלות זו מזו בפרטים שונים ומספקות כר פורה למחקר בולאי.

במהלך השנתיים בהן הונפקו הבולים בצורה זו השתנו הנהלים מספר פעמים, וניתן להבחין בין חמש תקופות מוגדרות על פי סוג הדפס הרכב המופיע על הבולים, ועל פי צורת הביצוע של ההדפס. מצב זה מוסיף כמובן מורכבות לאוסף, ומעצים את הקושי בביצוע המחקר. האוסף המוצג בתערוכה מתמקד בשלוש ההנפקות הראשונות של בולי מקסיקו, ומציג את תוצאות המחקר המקיף שביצע האספן.

הרפובליקה של קולומביה הדואר הבינלאומי 1886-1899

מאז הקמתה בתחילת המאה ה-19 הייתה קולומביה מדינה מורכבת ובעייתית מבחינת הלכידות של המחוזות הכלולים בה. בהיותה קונפדרציה של מדינות עצמאיות למחצה התקשתה קולומביה לגבש זהות מלוכדת, ועם השנים הלכו ונפרדו ממנה חלק מן המחוזות שהפכו למדינות עצמאיות.

ביום 4 באוגוסט 1886 אימצה קולומביה חוקה חדשה, אשר נועדה

חדש בירושלים

אוספים - איתן בר ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה
פומבית של אוספים באינטרנט,
קנייה ומכירה לפרטיים.

*

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325,

רח' יפו 97 י-ם,
טל' 02-6259638

*

פתח תקוה: ברנדה 58, פ"ת,

טל' 03-9337024

*

נייד: 052-5974151

דואר ממחנות מעצר בצרפת 1939-1945

תקופת מלחמת העולם השנייה היא תקופה נוראה בתולדות צרפת. שנים רבות כמעט ולא נערכו מחקרים על מה שהתרחש ברחי צרפת בתקופת המלחמה, ובמיוחד לא העז איש לטפל בנושא מחנות העצורים הרבים שנבנו בכל רחי המדינה.

למעלה משש מאות אלף אזרחים הוחזקו ביותר מ־200 מחנות מעצר שהוקמו בכל רחי צרפת, החל מחודש פברואר 1939, בתקופה שקדמה לפרוץ מלחמת העולם השנייה. רבים מן המחנות הוקמו בחופזה, בצורה לא מתוכננת, וחלקם הועברו ממקומם תוך כדי המלחמה, או פורקו והפסיקו להתקיים.

האספן ליקט בשקידה מעטפות רבות שנשלחו על ידי העצורים המחנות השונים, ואירגן אותן על פי המחנה ממנו הן נשלחו. הוא מבחין בין טיפוסים המחנות השונים שהתקיימו בצרפת במשך שנות המלחמה.

תחילה הקימו הצרפתים מחנות המוניים שנועדו עבור מאות אלפי הפליטים שנמלטו אל צרפת מאימת השלטון הנאצי בגרמניה וממאורעות מלחמת האזרחים בספרד. למעלה מ־450 אלף ספרדים, וכ־35 אלף גרמנים אוסטרים ופולנים נאספו אל מחנות אלו והוחזקו שם כמשפחות שלמות בלי כל הפרדה בין גברים ונשים.

לאחר כיבוש צרפת על ידי גרמניה והקמת מדינת החסות של וישי בחלקה הדרומי של המדינה הוקמו מחנות מעצר עבור השבויים הרבים שנתפסו במלחמה. בנוסף הוקמו מחנות עבודה בכל רחי צרפת ומושבותיה, שם הועסקו תושבים צרפתים ואזרחים זרים כעובדי כפייה לטובת המאמץ המלחמתי של גרמניה.

כחלק מיישום הפתרון הסופי כנגד היהודים הוקמו מחנות ריכוז ומעבר בהם הוחזקו היהודים שנלכדו על אדמת צרפת קודם לגירושם אל מחנות ההשמדה בפולין.

מרבית המוחזקים במחנות השונים היו רשאים לכתוב שני מכתבים בכל חודש. את המכתבים שנשלחו מן המחנות הגדולים ניתן לזהות על פי החותמות המוטבעות עליהם, אולם את המכתבים שנשלחו מהמחנות הקטנים או ממחנות העבודה הזמניים ניתן לרוב לזהות רק על פי שמו של השולח ומחקר מעמיק של קורות חייו.

קשה מאוד לאסוף מעטפות שנשלחו ממחנות המעצר השונים, כיוון שהן אינן זמינות לאספן הפרטי. רבות מהן נמצאות בארכיונים של מוזיאונים ומוסדות מחקר שונים, כולל מוסד יד ושם, ומעטפות אחרות נשמרות כמזכרות יקרות ועוברות בירושה במשפחותיהם של העצורים.

עקבות בולאיים בדרך לשיחרור העיר שנגחאי

פרק נוסף ומשמעותי בקורותיה העקובות מדם של סין המודרנית מוצג באוסף מיוחד זה, העוסק בהנפקות הבולאיות של הכוחות הקומוניסטים במהלך כיבוש מזרח סין.

בחודשים נובמבר ודצמבר 1948 נחלו הכוחות הלאומניים של סין מפלה קשה במלחמה כנגד הכוחות הקומוניסטים. בקרב אימתני שנערך בצפון מזרח סין, ובו השתתפו למעלה משש מאות אלף לוחמים מכל אחד מן הצדדים, התברר כי יד הקומוניסטים על העליונה. בעקבות התבוסה נאלץ הצבא הלאומני לנהל קרב מאסף שנמשך מספר חודשים תוך שהוא נסוג לעבר העיר שנגחאי.

הכוחות הקומוניסטים, שהיו מודעים לכוחה התעמולתי העצום של הפגנת הריבונות באיזורים שכבוש, פעלו מיד להנהיג שירות דואר בכל איזור אליו הגיעו. הם הקפידו להנפיק בולים חדשים שיחליפו את הבולים הקודמים, ושייכחו את ריבונותם.

תנאי המלחמה והמחסור לא איפשרו במרבית המקרים להדפיס בולים באופן מסודר, והקומוניסטים נאלצו להסתפק בבולים זמניים מסוגים שונים. בחלק מן המקרים הונפקו הבולים הקומוניסטים על ידי הוספת הדפס רכב על מלאי הבולים שנלקח שלל בבתי הדואר, ובחלק אחר של המקרים הוכנו בולים ארעיים במגוון של שיטות דפוס.

בולים זמניים אלו הונפקו בכמויות קטנות מאוד, ועקב תנאי המלחמה מספר דברי הדואר שנשלחו תוך שימוש בהם היה מצומצם. תנאים אלו הופכים את איסוף הבולים של תקופה סוערת זו לקשה במיוחד.

האספן משחזר בתצוגה בעזרת דברי דואר המבויילים בבולים הזמניים את מהלכי המלחמה של הכוחות הקומוניסטים ואת התקדמותם לעבר העיר שנגחאי.

דואר היבשה דרך מדבריות

סוריה ועירק 1634-1940

במחצית המאה ה־17 הקימו הבריטים את חברת הודו המזרחית, אשר השתלטה בהדרגה על תת היבשת ההודית, ופיתחה את האינטרסים הכלכליים והפוליטיים של הבריטים בדרום מזרח אסיה. על מנת לאפשר קשר אמין ומהיר בין האי הבריטי ובין נציגיו במזרח, הוקמו בתי דואר בעיר הנמל ההודית בומבי, לאורך חופי המפרץ הפרסי, ובעיר בגדד. משם הועברו דברי הדואר באמצעות שירות גמלים אל עבר חופי הים התיכון.

נתיב המעבר במדבר הסורי, וערי הנמל בחוף הים התיכון אליהן הגיעו השיירות השתנו לאורך השנים. במאה ה־19 הקימו גם הטורקים שירות דואר מדברי משלהם, שהוביל דברי דואר למספר נמלים, כולל העיר בירות.

בתום מלחמת העולם הראשונה הקימו שני אחים מניו זילנד, אשר שירתו בזמן המלחמה בחיל המשלוח המצרי שכבש את ארץ ישראל, קו דואר מדברי שהתבסס על כלי רכב ממונעים, ואשר הוביל גם נוסעים ומטען בין חיפה ובין בגדד.

בתצוגה סוקר האספן את תולדות שירותי הדואר היבשתי תוך הצגת פריטים נדירים ביותר מן השירותים השונים במאות הקודמות.

ומה עוד....

הסקירות הקצרות שהובאו אינן אלה חלק קטן ממגוון האוספים אותן ניתן לראות בתערוכה. הסקירה התמקדה באתם אוספים שלרוב אינם זוכים להיות מוצגים בפני האספן הישראלי, אולם חשוב לדעת כי בנוסף יש בתערוכה אוספים תימאטיים רבים (דוגמת "זכוכית", "עיתונים", "שוקולד", "עישון", ועוד), אוספים מסורתיים חשובים, מגוון תצוגות של מסגרת בודדת, ועוד ועוד.

דגש מיוחד ניתן לריכוז האוספים הנוגעים לישראל ולתולדות הדואר של ארץ הקודש. נעשה מאמץ מיוחד להביא לתערוכה את האוספים החשובים ביותר הקיימים בנושא, ובפני המבקרים יוצגו מרבית הפריטים הבולאיים החשובים הקשורים לארץ ישראל.

אז ברוך בואכם לחגיגה הבולאית בתערוכת "ירושלים 2010".

אירועים בולאיים בפורטוגל

בחודש אוקטובר האחרון התקיימו בפורטוגל שני אירועים בולאיים משמעותיים. יגאל נתנאל מדווח על התערוכה העולמית ועל הקונגרס בו נבחר יו"ר חדש לפי"פ.

מאת: יגאל נתנאל

התערוכה

בחודש אוקטובר התקיימה בליסבון תערוכה עולמית שנמשכה 10 ימים. הייתה זו אחת התערוכות הגדולות ביותר שנערכו בשנים האחרונות. היא התקיימה באולם רחב ידיים במרכז הירידים של ליסבון. ניכר היה שהדואר הפורטוגזי לא חסך במשאבים בעת בניית התערוכה, ולא החסיר דבר. המארחים יצאו מגדרם כדי לארח את הבאים לתערוכה ועשו ככל יכולתם על מנת שכולם יהיו מרוצים ושהתערוכה תצלח.

בכניסה לתערוכה הציג הדואר את התפתחות שירותי הדואר ב־100 השנים האחרונות. ניתן היה לבקר במשרדי דואר שונים כפי שנראו החל מלפני מאה שנה וכלה בבית דואר מודרני של היום. במרכז התערוכה, באגף הכבוד, הוצג אוסף המלכה, וביתר אגפי התערוכה הוצגו מסגרות האוספים שהשתתפו בחלק התחרותי. לתערוכה הגיעו נציגים מ-73 מדינות ואספנים רבים. טכס חלוקת הפרסים, הפלמרז, נערך באולם המרכזי של הקזינו בליסבון, מקום מרהיב ביופיו. בפרס הגרנד פרי הלאומי זכה אספן מפורטוגל ויולנטה גו מריה סילבה.

בפרס הגרנד פרי הבינלאומי זכה אלן הוליוקי עבור אוספו The first line engraved postage stamp, האספן זכה השנה בגרנד פרי הלאומי באנגליה בתערוכה שהייתה שם בחודש מאי האחרון. בפרס הגרד פרי במדור אלוף האלופים זכה לואיס אלמני עבור אוסף פינלנד.

טכס הפלמרז הסתיים במופע מרהיב ביופיו שנמשך כשעתיים. הייתה זו סיומת מרשימה לתערוכה מוצלחת במיוחד.

הקונגרס

ביום 10 באוקטובר, ביום האחרון של תערוכת הבולים בליסבון, פורטוגל, התכנס הקונגרס ה-71 של הפדרציה העולמית לבולאות (פי"פ). כמעט כל המדינות החברות בארגון שלחו נציגים שבאו במיוחד על מנת להשתתף בקונגרס. את ישראל יצגו עו"ד אלי וובר ויגאל נתנאל.

משתתפי הקונגרס קיבלו סקירה על הדו"ח הכספי של האיגוד העולמי ושמעו את דיווחי הוועדות המרכזות את פעילות האיגוד העולמי בענפי האיסוף השונים.

חלקו העיקרי של הדיון בקונגרס עסק בנושא ייצוג היבשות השונות באיגוד העולמי. האיגוד האירופאי הגיש הצעות לשינוי ההרכב הנוכחי של הנציגים לארגון. הצעת פורטוגל לתוספת נציג לאירופה נדחתה ע"י האיגוד האירופאי. גם ההצעה של מספר מדינות באירופה לתוספת נציג אחד מאירופה ואחד מאסיה נפלה. לעומת זאת אושרה ברוב קולות הצעתם של מדינות אמריקה להבטחת סגן נשיא ונציג לוועד המנהל מכל יבשת.

ההצעה שהועלתה על ידי נציגי ספרד וישראל ולפיה כל חברי הארגון יוכלו להציע מועמדות של חבר הארגון לחברות וועד הפועל נתקבלה ברוב קולות. היה זה בהחלט הישג מרשים.

הנושא המרכזי של הקונגרס העולמי היה בחירת נשיא חדש שיעמוד בראש הארגון. המועמדים היו טה פנג היין מסינגפור ופדרו ואס פריירה

חגיגה אצל!

קטלוג מוריה

לשנת 2010-11

הכולל:

- בולים
- תוויות ביול
- קונטרסים
- דפי מזכרת
- גליונות שלמים
- ופסי זרחן

הקטלוג יופיע בתערוכת הבולים בתאריך 21-25.11.10 (מול בית השירות הבולאי)

לפרטים: 052-8604340

מפורטוגל. בראש הארגון עמד עד עתה מר ג'וזף וולף מלוקסמבורג, אשר ביקש לסיים את תפקידו לאחר קדנציה אחת של ארבע שנים. ליושב ראש הארגון נבחר טה פנג היין מסינגפור. כאן המקום לציין כי בארצות אסיה מתקיימת פעילות בולאית ענפה המלווה בתערוכות בינלאומיות ותערוכות אזוריות מידי שנה ושנה. בבחירות לוועד הפועל נבחרו נציג מאוסטרליה ונציג מתאילנד. הארגון קבל לשורותיו שלש פדרציות חדשות ממדינות ברוניי דאראסלם, מקאו ואקוודור.

מיהו הנשיא הנבחר

מר טה פנג היין מסינגפור כיהן כדירקטור בארגון הפילאטלי העולמי בשמונה השנים האחרונות. מר טה הוא אספן בולים מצטיין שזכה בארבעה פרסי גרנד פרי בינלאומיים וכן בפרס גרנד פרי באגף אלוף האלופים. את הפרסים קיבל עבור שלושה אוספים מעולים שהרכיב, Strait settlements, Burma 1817 – 1854, Netherlands east indies מעורבותו הרבה בענייני הבולאות המאורגנת ופעילותו הענפה בקרב הארגון האסייתי קידמה משמעותית את הבולאות האסייתית. בתוקף תפקידו כמתאם מטעם ה-F.I.P ארגן מר טה את התערוכות העולמיות הגדולות במוסקבה ובסין, אשר זכו להצלחה רבה. מר טה ביקר בישראל בזמן התערוכה שנערכה בירושלים בשנת 2006, והיה המתאם של פיי"פ לתערוכת ישראל 2008. אנו מאחלים לו הצלחה בתפקידו.

בס"ד

Talía Stamps

טלליה

קונה ומוכר בולי ישראל

שנתונים

מעטפות מיוחדות

גליונות מיוחדים

מעטפות וגליונות ננריים

תוויות קלוסנדורף, סימה

בולי זרחן שונים

אלבומיות ודפי מזכרת.

נייד: 052-3315322 טל: 03-7301142
moshe.aharon39@gmail.com

מר טה פנג היין צופה בהנאה בילדי בית הספר השומעיים סיפורים בולאיים בזמן ביקורו בתערוכת ירושלים 2006

זיוף בהזמנת דואר ארצות הברית

מה עושים כאשר לא מוצאים במחסנים את הבולים הדרושים להצגה בתערוכה?

התערוכה הגדולה

בשנת 1876 חגגה ארצות הברית מלאת מאה שנים להקמתה. היה זה שנים מעטות לאחר תום מלחמת האזרחים שקרעה את המדינה, והוחלט לחגוג את האירוע בפאר רב, אשר ימתיק עבור התושבים את המציאות הקשה, ויתרום לחיזוק הברית המתחדשת עם אזור הדרום.

האירוע המרכזי של החגיגות תוכנן להתקיים בעיר פילדלפיה, שם אורגנה תערוכה גדולה. דואר ארצות הברית תכנן להציג בתערוכה תצוגה מפוארת, שיהיו בה בין היתר כל הבולים שהונפקו בארצות הברית מאז הבול הראשון בשנת 1847.

למרבה הצער לא נמצאו במחסני הדואר האמריקאי הבולים הראשונים שהונפקו בשנת 1847. לפיכך פנה דואר ארה"ב אל בית הדפוס הממשלתי בבקשה שידיפס מחדש את הבולים החסרים. הכוונה הייתה להדיפס מהדורות קטנות לצורך התצוגה בלבד, ולא לצורך מכירה לציבור.

ההדפסה

המדפיס הממשלתי האמריקאי (הידוע בשם "חברת שטרי הכסף האמריקאית") הכין גלופות חדשות עבור הבולים החסרים, ולמעשה הדיפס בולים חדשים שנועדו לחקות את צורתם של הבולים המקוריים. בלשון עדינה פחות ניתן לומר כי המדפיס הממשלתי הדיפס זיופים של הבולים המקוריים, גם אם הזיוף נעשה ברשות ולשם מטרה טובה.

התקלה

כפי שקורה לא אחת במקרים שכאלו, כמות מסויימת מן הבולים "המשוחזרים" הגיעה לידי אספני הבולים, וחלקם אף הציע את החיקויים למכירה תוך הצגתם כבולים המקוריים. ארגוני האספנים מיהרו לפרסם את ההבדלים בין הבולים המקוריים ובין החיקויים, והזהירו את האספנים שלא ליפול בפח ולרכוש את הבולים המשוחזרים. בקטלוגים הרשמיים מוצגים בולים אלו בתור "הדפסה חוזרת", תוך הוספת הערה המציינת כי אין מדובר באמת בהדפסה חוזרת, אלא בהדפסה מגלופות חדשות שהוכנו במיוחד לשם כך. ניתן להדגים את ההבדלים בין שתי המהדורות באמצעות אחד משני הבולים הראשונים של ארצות הברית, שהונפקו ביום 1 ביולי 1847. הבול שערכו הנקוב 10 סנטים נושא את דמותו של ג'ורג' וושינגטון, הנשיא הראשון של ארצות הברית.

זה הבול המקורי משנת 1847

זהה הבול שהודפס מחדש בשנת 1875

הבול הראשון של ארצות הברית

הבול הראשון של ארצות הברית, שהונפק ביום 1 ביולי 1847, יחד עם בול וושינגטון. הבול בעל ערך נקוב של 5 סנטים נושא את דמותו של בנג'מין פרנקלין, ממנסחי החוקה של ארצות הברית.

קיימים הבדלים רבים בין שני הבולים, אולם ניתן להסתפק לצורך פרסום זה בשלושה הבדלים בולטים.

בבול המשוחזר עיניו של הנשיא וושינגטון עצומות למחצה, והוא נראה מנומנם מעט.

בבול המשוחזר יש נקודה שחורה ובולטת בתלתל השיער שבצידו השמאלי של הבול. בבול המקורי אין נקודה כזו.

בבול המשוחזר שולי המעיל רחבים יותר, והם מצביעים משמאל על הספרה הרומית X ומימין על האות S שבמילה "CENTS". בבול המקורי שולי המעיל צרים יותר, והם מצביעים משמאל על האות T שבמילה "TEN" ומימין על הרווח שבין האותיות T ו-S שבמילה "CENTS".

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
 Ask about special low vendor commission rates
 P.O.Box 8101 – TRENTON NJ 08650 USA
 E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
 Phone: 609-298-2891

בשביל מה זה טוב?

בשנת 1883 הנפיקה בריטניה שני בולים מוזרים מאוד. המדובר בבולים שהונפקו במקור מספר שנים קודם לכן, ואשר הונפקו מחדש כשעליהם הדפס רכב של ערך נקוב.

הנפקה מחודשת של בולים תוך שינוי הערך הנקוב בעזרת הדפס רכב היא תופעה נפוצה מאוד, ואין בזה כל מוזרות, אולם במקרה זה לא שינו הבריטים את הערך הנקוב כלל. על הבול שערכו הנקוב המקורי היה שלושה פני הודפס ערך נקוב של 3 פני, ועל הבול שערכו הנקוב המקורי היה שישה פני הודפס ערך נקוב של 6 פני.

פשוט החליפו את הערך הנקוב שהיה רשום במילים לערך נקוב חדש שנרשם בספרות.

למה? בשביל מה זה טוב?

מסתבר שההנפקה המוזרה נדרשה על מנת למנוע טעויות של פקידי הדואר. שני הבולים, שהודפסו בצבע ורוד דהוי, נראו בעיני הפקידים הבריטיים אותו הדבר, ולא אחת הם טעו ונתנו ללקוחות ששילמו עבור בול של 3 פני את הבול היקר יותר, שערכו כפול. בתי הדואר הפסידו כסף בגלל טעויות אלו, ולכן הוחלט לסמן את הערך הנקוב על שני הבולים באופן ברור ומודגש.

אבל הבולים בכלל לא נראים אותו הדבר. מה גרם לפקידים להתבלבל ביניהם?

כאשר מביטים על הבולים תחת נורות החשמל הבהקות של העידן המודרני, קשה לעיתים להבין את התנאים הנוראיים בהם עבדו הפקידים בבתי הדואר הקטנים והאפלים של המאה התשע עשרה. אור היום שחדר דרך החלונות הקטנים היה מועט ודל, וגם כאשר הודלקו נרות או מנורות שמן במשרד הדואר לא היה המצב טוב בהרבה.

הייתה זו טעות להדפיס את שני הבולים בצבע דומה, ובמיוחד בצבע כל כך חיוור, שגם בתנאי אור יום טובים קשה להבחין בפרטים המצויים בהם. את הטעות הזו בא הדואר הבריטי לתקן בשנת 1883.

יש לך רעיון לבול? זה הזמן:

השירות הבולאי בדואר ישראל קורא לציבור להציע נושאים לבולים חדשים

כמדי שנה, השירות הבולאי בדואר ישראל מחפש נושאים מרתקים חדשים, הראויים להיות מונצחים על גבי הבולים אשר יונפקו בשנת 2012.

הבולים, מלבד היותם אמצעי תשלום עבור דברי דואר, מסמלים את ההווה והחוויה בישראל. הם משקפים את הלכי הרוח, את מה שחשוב לחברה בישראל ואת מה שראוי להיות מונצח במסמך רשמי של מדינת ישראל.

על כן, השירות הבולאי רואה חשיבות רבה בפניה לציבור על מנת שיציעו הצעות לנושאי בולים חדשים.

אז מה צריך להיות בהצעה:

- נושא ברור ומפורט (ולא כללי כמו "טבע", "אישים" וכד')
- מתן דגש לנושאים הקשורים בילדים ונוער
- הנושא צריך להיות בכתב ולא ציור
- מקוריות וחשיבות לאומית

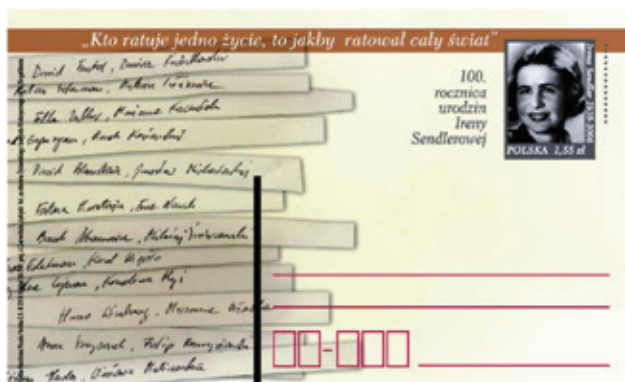
את ההצעות יש לשלוח עד לתאריך 30.11.2010 בדואר אל:
מנהל השירות הבולאי, שדרות ירושלים 12, תל אביב יפו, 68021
 אפשר לשלוח ההצעות לפקס: 076-8873901 - ואפשר גם:
 philserv@postil.com בדואר אלקטרוני:

אירנה סנדלר / אלכס זולבסקי

סיפורה של חסידת אומות העולם שזכתה לאחרונה להנצחה בולאית בפולין

תולדות חייה

תמונתה של אירנה בצעירותה. בחלקה העליון של הגלויה כתוב: "המציל נפש אחת כאילו הציל עולם מלא", ובצידה השמאלי של הגלויה מתוארים הפתקים שהסתירה בבקבוקים עם נתונים אישיים של ילדים אותם הצילה.

אירנה סנדלר מבית קז'יז'נובסקה, נולדה בורשה ביום 15.2.1910. לאחר מותו של אביה, שהיה רופא, חיו היא ואמה בעוני. בשנת 1931 היא התחתנה עם מ. סנדלר. במהלך לימודיה באוניברסיטת ורשה, שם למדה את השפה הפולנית, עמדה בהוצאות כמחאה על דחיקת היהודים לספסלים האחוריים. דבר שהזיק לה במציאת עבודה לאחר גמר לימודיה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה עבדה אירנה בעריית ורשה. היא הצטרפה למחתרת הפולנית "ז'גוטה", שפעלה מטעם הממשלה הפולנית הגולה בלונדון בסיוע ליהודים. כאשר החלו בשנת 1942 המישלוחים המסיביים מגטו ורשה לטרבלינקה, קיבלה אירנה על עצמה את הסיוע בהברחת ילדים יהודים אל מחוץ לחומות הגטו. הילדים שהוצאו מוקמו במשפחות פולניות, בתי יתומים ובמנזרים בורשה ובמקומות אחרים. בשנת 1943 נתפסה אירנה על ידי הגסטפו ועברה עינויים, אולם הודות לשוחד שהמחתרת נתנה לשומר, היא שרדה את תקופת הכלא.

רשימת סנדלר

אירנה ניהלה רישום מדויק של הילדים אותם העבירה מן הגטו למשפחות נוצריות. בפתקים, אותם הכניסה לבקבוקים והסתירה בחפירה בגינת ביתה, נרשם לגבי כל ילד יהודי שם המשפחה אמיתי שלו, השם המזויף שניתן לו, וכתובת המגורים המקודדת אליה הועבר. לאחר המלחמה העבירה אירנה את רשימת הילדים שניצלו (רשימת סנדלר הידועה) לאדולף ברמן, שהיה באותה עת המזכיר של ארגון ז'גוטה, והתמנה בשנת 1947 ליושב ראש הארגון המרכזי של היהודים בפולין. הארגון קיבל את הילדים היהודים מהמשפחות ה"מאמצות", העביר אותם למקום מקלט, ושלה אותם לאחר מכן לישראל. הודות לאירנה סנדלר ועוזריה, ניצלו ממות 2500 ילדים.

אירנה סנדלר זכתה בימי חייה לאותות הוקרה רבים על פעילותה האמיצה להצלת הילדים היהודים בזמן השואה. בשנת 1965 הוענק לאירנה תואר "חסידת אומות עולם" על ידי מוסד יד ושם בירושלים. ב-1983 היא הגיעה לירושלים ושתלה עץ בחלקת חסידי אומות העולם. ב-1991 קיבלה אזרחות כבוד של ישראל. בחודש יולי 2003 קיבלה פרס על שם יאן קרסקי על אומץ ליבה, ובאותה שנה בחודש נובמבר קיבלה מממשלת פולין את מדלית "הנשר הלבן", שהייתה בדרגה הגבוהה ביותר מבין המדליות. בשנת 2003 קרא איגוד ילדי השואה להגיש את מועמדותה של אירנה סנדלר לפרס נובל לשלום, ובשנת 2006 הוגשה מועמדותה לפרס נובל לשלום. אירנה נפטרה ביום 12.5.2008 והיא בת 98.

ב 10.2.2010 הופיעה בפולין גלוית דואר בערך של 1.55 זלוטי, וזאת לרגל מלאת 100 שנים להולדתה של אירנה סנדלר. בגלויה מופיעה

אחד מרבים - מיכאל גלובינסקי Michal Głowiński

אחד הילדים שניצלו הודות לפעילותה האמיצה של אירנה סנדלר הוא מיכאל גלובינסקי, החי כיום בוארשה. הוא נולד בנובמבר 1934 בפרושקוב ליד ורשה. הוריו הכירו את אירנה סנדלר עוד מלפני המלחמה. איכשהו הם הצליחו לשרוד בגטו עד לינואר 1943, אז הצליח אביו להבריח אותם מהגטו הודות להיכרות עם איש בעל קשרים עם הגרמנים. תמורת תשלום שוחד הסכים השומר הגרמני להוציא אותם מהגטו במכונית ולשחרר אותם במרכז ורשה, בתנאי שלא יהיו להם תווי פנים יהודים. חלק מהזמן התחבאו עם תעודות אריות מזויפות בורשה, וחלק מהזמן התחבאו בכפרים. בתחילת 1944 היה מיכאל חייב להפרד מאמו, אשר קיבלה עבודה כרווקה ליד ורשה, ואירנה, אשר פעמים רבות עזרה להם למצוא מקום מסתור, העבירה את מיכאל למנזר של נזירות בכפר טורקוביץ Turkowicz, ליד חרוביישוב Hrubieszów, סמוך לגבול המזרחי של פולין עם אוקראינה. במנזר זה החזיקו הנזירות בין יתר הילדים, גם 30 ילדים יהודים. 4 מנזירות אלה קיבלו אחרי המלחמה את אות "חסיד אומות עולם". כל הזמן היה חשש שהוא יתגלה על ידי הגרמנים או על ידי האוקראינים הימנים שיהרגו אותו בגלל שהוא פולני. מיכאל נשאר במנזר זה עד גמר המלחמה, ולאחר שחרור ורשה מהגרמנים הגיעה אמו כדי לקחתו חזרה לעיר הולדתו. שם נשאר זמן רב יחד עם אביו ששרד את המלחמה, ומשם עברו לוורשה. את החוויות שלו ושל הוריו בזמן הכיבוש הגרמני תיאר בספר אשר הופיע גם בתרגום אנגלי: The Black Season. גלובינסקי סיים לימודי השפה הפולנית באוניברסיטה בורשה. כיום הוא גר בוארשה ומשמש פרופסור לבדיקת ספרות פולנית באקדמיה של מדעים והינו חבר מן המניין באקדמית מדעים פולנית. כתב ספרים רבים.

מאת: אריה לין

בית כנסת באיטליה

ב עיר וורצ'לי שבצפון איטליה, בין טורינו ומילאנו, התקיימה קהילה יהודית קטנה מאז המאה ה-15. תחילה התגוררו היהודים בגטו סגור, אולם מאז סוף המאה ה-18 גדלה הקהילה והיהודים הורשו להתגורר בכל חלקי העיר.

בשנת 1740 נבנה בוורצ'לי בית כנסת חדש, וזאת בעקבות תרומה נדיבה של אחד מאנשי הקהילה. עם הזמן גדלה הקהילה ובית הכנסת היה צר מלהכיל את המתפללים. בשנת 1878 נחנך בעיר בית כנסת חדש ומפואר. קהילת וורצ'לי שמנתה כמה מאות יהודים התדלדלה במחצית השנייה של המאה ה-19, עקב הגירה למקומות אחרים. גם כיום מונה הקהילה היהודית המקומית כ-400 איש. לאחרונה זכתה הקהילה בחותמת אירוע מיוחדת ועליה תמונת בית הכנסת המקומי.

יהודים בפורטוגל

ראשוני היהודים התיישבו בפורטוגל בתחילת המאה ה-12, עוד לפני הקמתה של פורטוגל העצמאית על ידי המלך אפונסו הראשון. הם הקימו מספר קהילות בערים הראשיות של המדינה, ובעיקר בעיר הבירה, ליסבון.

אפונסו הראשון מינה את אחד היהודים לשר האוצר של ממלכתו החדשה, ובימי המלך אלפונסו השלישי גובשו מוסדות הקהילה היהודית. בראשה עמד רב ראשי אשר הנהיג אותה וייצג אותה בפני השלטונות. מלכי פורטוגל המשיכו לשלב את היהודים בפיתוח הכלכלי של המדינה, והגנו עליהם מפני לחצם של אנשי הכנסייה.

בשנת 1350 העלילה הכנסייה על היהודים כי הם אלו שהפיצו את המגיפה השחורה, והתסיסה נגדם את התושבים. המלך בלם את הפרעות כנגד היהודים, והעניק להם את חסותו והגנתו. הייתה זו תקופת השלווה האחרונה שידעו יהודי פורטוגל.

בשנת 1492, עם גירוש יהודי ספרד, הגיעו כ-150 אלף מן המגורשים אל פורטוגל. המלך ז'ואן השני התיר את כניסתם באופן זמני לשמונה חודשים, תוך שהוא מטיל עליהם מיסים כבדים. בתום התקופה הכריז המלך על היהודים שלא הצליחו לעזוב את פורטוגל כעל עבדים, והגלה כ-700 מן הצעירים אל האי סאו תומא שבאפריקה המערבית.

בעקבות נישואיו של המלך מנואל השני עם איזבל, מספרד, בתם של פרננדו השני ואיזבלה מלכי ספרד, נאלץ המלך להכריז על גירוש כל יהודי פורטוגל (כ-30 אלף) בתוך שנה. המלך חשש ממשבר כלכלי אם יעזבו היהודים את ממלכתו, והחליט לכפות עליהם להתנצר. כ-20 אלף מיהודי פורטוגל הוטבלו בכפייה לנצרות, אולם המשיכו לשמור בסתר על יהדותם.

קהילת האנוסים בפורטוגל סבלה רבות משך מאות שנים. הקהילה הנוצרית ראתה בהם את הגורם לכל אסון טבע שהתרחש במדינה, ומוסדות האינקוויזיציה שפעלו מאז תחילת המאה ה-16 ועד סוף המאה ה-18 חקרו בעינויים כ-30 אלף איש, והעלו למעלה מאלף יהודים על המוקד. למרות הצרות הרבות שמרו רבים מן האנוסים על יהדותם, וגם כיום מתגלות מעת לעת קהילות של אנוסים בכפרים הנידחים של פורטוגל.

השנים הרבות בהם פעלו היהודים בפורטוגל הותירו בה את רישומן בדמות מבנים ואתרים שונים. בקיץ האחרון הנפיק דואר פורטוגל שלושה בולים המציגים אתרים היסטוריים לרבות בית הכנסת בטומאר ומבנים בשכונת היהודית.

בנוסף לשלושת הבולים הונפקה גם גיליונית זיכרון ועליה דף מתוך ההגדה של פסח, עם איור הממחיש את הביטוי "עבדים היינו".

לאחר מלחמת העולם השנייה היו ניסיונות לחדש את ההתיישבות היהודית בברוביז'אן, אבל אז בא הגל השני של רדיפות סטלין ובכך נסתם הגולל על האוטונומיה היהודית.

עם קריסתה של ברית המועצות והתרת ההגירה החופשית מן המדינה, עזבו מרבית היהודים את האיזור. מרביתם היגרו לגרמניה ורק מעטים מהם עלו לישראל. למרות עזיבת היהודים מתעקשת רוסיה להמשיך ולשמר את ברוביז'אן בתור "מחוז אוטונומי יהודי". הסמלים ושמות הרחובות נותרו כשהיו, והם עוברים מעת לעת שיפוצים ביוזמת קהילות יהודיות מן התפוצות.

מנקודת מבט פילאטלית מהווה ברוביז'אן פרק חשוב מאוד באלבומים של אספני היודאיקה. כבר בשנות השלושים נפתחו שם בתי דואר עם חותמות ביידיש (אותיות עבריות), ומדי כמה שנים מופיע שם פריט בולאי עליו נרשם (ברוסית) "המחוז היהודי האוטונומי". בשנת 2010 הונפק בול חדש שהוקדש למחוז היהודי, ועליו תמונות של אתרים יהודיים דוגמת פסל דיוקן של הסופר שלום עליכם, דמות המנורה על עמוד גבוה בכיכר העיר. לנו, אספני היודאיקה נעים מאוד לאסוף פריטים אלו.

ארגנטינה מציינת את יום הניצחון במלחמת העולם השנייה

בחודש מאי השנה הטבעי דואר ארגנטינה חותמת אירוע מיוחדת לציון יום הניצחון של בעלות הברית על גרמניה הנאצית. בחותמת, בה נכתב "השנה ה-65 לשיחרור ממחנות הריכוז", שולבו מגן דוד, גדר תייל ופרח. יצוין כי דואר ארגנטינה נדיב מאוד בכל הקשור לאיזכורים פילאטליים בנושאים יהודיים, ומקדיש פריטים שונים למדינת ישראל, ולשואת יהודי אירופה במלחמת העולם השנייה.

בתי כנסת בהונגריה

טוב עשה דואר הונגריה כאשר בחר להנפיק, זו הפעם השלישית, בולים המנציחים את בתי הכנסת היהודיים בהונגריה. הבולים הונפקו לרגל שיפוצו של בית הכנסת העתיק ביותר בבירת הונגריה, אשר נמצא בשכונה היהודית של בודפשט. עד לפני כמאתיים שנה היה זה המקום היחידי בו הורשו יהודי הבירה להתגורר.

בית הכנסת העתיק שופץ לאחרונה בהשקעה כספית של כחצי מיליון דולרים, תרומת יהודים מכל רחבי העולם. לרגל חנוכת בית הכנסת נכתב האמריקה ספר תורה חדש ומהודר, שכתובתו הושלמה ביום חנוכת בית הכנסת. התורם העיקרי לשיפוץ זכה לכבוד הגדול של הכנסת ספר התורה החדש אל ארון הקודש.

בטקס השתתפו יהודים רבים, לרבות אורחים מישראל בראשות הרב מצגר. את ממשלת הונגריה ייצג המשנה לראש הממשלה ז'ולייט שמיין.

הטקס נערך תחת אבטחה קפדנית של בית הכנסת וסביבתו. כל הרחובות סביב בית הכנסת נסגרו והיו נתונים לשמירת המשטרה.

פסל שלום עליכם ברוסיה

בשנת 1934 הקימה ברית המועצות על שטח אדמה גדול באיזור ברוביז'אן שבמזרח סיביר מחוז אוטונומי שנועד לרכז בתוכו את היהודים כלאום, אשר יוכל לשמר שם את תרבותם במסגרת סוציאליסטית. חבל ארץ זה זכה לשם היומרי "המחוז האוטונומי היהודי". השפה הרשמית השנייה במחוז האוטונומי הייתה יידיש.

ההיסטוריונים מציינים שהמחוז הוקם כמענה לשני "איומים" מהם חששה ברית המועצות דאז - האיום על האתיאיזם וחזון הציונות כתנועה לאומית.

על המתיישבים היה להקים ישוב במקום שרגל אדם לא דרכה בו קודם לכן. במאמצים גדולים קמה עיר ובה רחובות שנקראו על שם סופרים יהודים כותבי יידיש, הופיע עיתון ביידיש, ונהלו חיי תרבות עשירים בשפה זו.

הצפיפות בקרב יהודי ברית המועצות היו גדולות מאוד, והרעיון משך גם יהודים מחוץ לברית המועצות שהתנדבו להתיישב שם, כולל מאות מיהודי ארץ ישראל.

התקוות להקמת יישות יהודית כלשהי נמוגו מהר מאוד, כאשר החל סטלין בפעולות הטיהור הידועות לשימצה. מנהיגים יהודים נרדפו והוצאו להורג, לרבות סופרים ואנשי תיאטרון.

תעריף כפול

בתקופה שקדמה לרפורמה בשירותי הדואר בבריטניה היו תעריפי המשלוח יקרים ומסובכים מאוד לחישוב

כסף - וכמה שיותר

שירותי הדואר בבריטניה של תחילת המאה ה-19 נשלטו על ידי משרד האוצר הבריטי. כמו כל משרדי האוצר מאז ומעולם שאפו גם הפקידים הבריטיים להגדיל את הכנסות המדינה, ולמכור את שירותי הדואר במחיר הגבוה ביותר שרק ניתן.

למרות תעריפי הדואר הגבוהים, שהלכו והאמירו עם השנים, הדואר הבריטי הפסיד כסף. במקום להרוויח כסף מן הציבור, נאלץ משרד האוצר הבריטי לסבסד את שירות הדואר בסכומים ניכרים מידי שנה. היו סיבות רבות להפסד, ולא על כולן נעמוד במאמר זה, אולם בעזרת הדוגמה של המכתב שתמונתו מצורפת ננסה להבהיר כמה מן הסיבות המרכזיות לחוסר היעילות של שירותי הדואר באותם ימים.

מרחק = כסף

לכאורה, אין כל רע בעיקרון הזה. נשמע מאוד הגיוני שאדם המבקש לשלוח מכתב למרחק של מאות קילומטרים ישלם עבורו יותר מאשר זה המבקש לשלוח מכתב למרחק קצר של קילומרים ספורים. וודאי שיש לדואר הרבה יותר הוצאות כדי להעביר את המכתב ליעדו המרוחק, ואת תוספת העלות צריך הלקוח לשלם.

על בסיס היגיון זה הכין משרד הדואר הבריטי תעריף מורכב שהתייחס לסכום שיש לשלם עבור כל קבוצת מרחק.

כך למשל אדם שביקש לשלוח מכתב מלונדון לאדינבורו, מרחק של כשש מאות קילומטרים, נדרש לשלם בתחילת המאה ה-19 סכום של 17 פני. זה היה סכום עצום, השווה למאות שקלים במושגים של ימינו.

וכמה באמת עלתה לשירות הדואר העברת מכתב למרחק של שש מאות קילומטרים? את התשובה לכך ניתן למצוא במכתב ששלח רולנד היל אל שר הדואר הבריטי, ובו הציג את הצעתו לרפורמה בשירותי הדואר. היל חישב את עלות הנסיעה של מרכבת הדואר בין לונדון ואדינבורו, כולל עלות השכר של הנהג והמאבטח. הוא חילק את העלות הזו במספר המכתבים הפוטנציאלי שניתן להעמיס על המרכבה (בהנחה שמשקלו של מכתב רגיל הכולל עמוד אחד הוא כ־20 גרם). תוצאת החישוב הראתה כי עלות העברת המכתב מגיעה לסכום של אחד חלקי 36 של פני (0.027 פני). במחיר של 17 פני (מחיר של מכתב בודד) יכול היה הדואר להעביר 612 מכתבים.

העלות הגבוהה הרתיעה רבים מן התושבים בבריטניה מלשלוח מכתבים באמצעות הדואר. מרכבות הדואר היו נוסעות כשהן כמעט ריקות ממכתבים, ומשרד הדואר הפסיד כסף.

אין זה אומר שלא כתבו מכתבים בבריטניה. התושבים בהחלט כתבו מכתבים, אולם העדיפו לשלוח אותם בדרכים אחרות. היו שניצלו את שירותיהם של סוחרים אשר נסעו לרגל עיסקיהם אל העיר הגדולה, ואחרים שילמו שוחד לנהג מרכבת הדואר על מנת שיוביל את מכתביהם אל יעדם. כל השיטות האלו לא היו חוקיות, אולם העלות הגבוהה עודדה את האנשים לרמות את הדואר.

רולנד היל מצטט בהצעתו את תוצאות אחת מביקורות הפתע שערכו מפקחי הדואר במרכבת הדואר. בשק הדואר הרשמי נמצאו כמה עשרות מכתבים בלבד, ואילו בתיקו הפרטי של נהג המרכבה התגלו מאות מכתבים לא חוקיים.

לפיכך הציע רולנד היל לשנות את השיטה מעיקרה, ולהוריד את תעריף המשלוח למחיר של פני אחד, בלי כל קשר למרחק אליו יש להוביל את המכתב. גם במחיר נמוך זה, טען היל, עתיד הדואר, אם יצליח למלא את המרכבה במכתבים, להרוויח פי 36 מעלות המשלוח בפועל.

מה המרחק? כמה זה עולה?

כיוון שעלות המשלוח נקבעה על פי המרחק שעל המכתב לעבור עד ליעדו, נדרש פקיד הדואר שקיבל את המכתב למשלוח לבדוק את הכתובת הרשומה עליו, לבדוק את המרחק אל היעד בטבלאת המפורטות שהיו ברשותו, ולרשום על גבי המכתב את מחיר המשלוח.

המכתב שבתמונה נשלח בשנת 1832 מן העיר לידס שבצפון אנגליה אל עיר הבירה לונדון. פקיד הדואר שבדק את המכתב מצא כי התעריף הנדרש הוא 11 פני. הוא רשם את המספר 11 בפינה השמאלית התחתונה של המכתב (אנא התעלמו בשלב זה מן הקישקוש שמחק את המחיר הזה. מיד נדבר על משמעותו של סימן זה).

כמה דפים מכיל המכתב?

כללי חישוב תעריף המשלוח היו פשוטים מאוד בכל הקשור למספר הדפים של המכתב. תעריפי הבסיס הרגילים התייחסו למכתב הכולל דף אחד בלבד. אם המכתב הכיל שני דפים, המחיר הוכפל. אם המכתב הכיל שלושה עמודים, המחיר היה פי שלוש וכך הלאה.

אגב, זו אחת הסיבות העיקריות שלא נהוג היה אז להשתמש במעטפות, אלא לשלוח את הדף עליו כתבו כשהוא מקופל. שימוש במעטפה היה גורם להכפלת דמי המשלוח.

אבל כיצד יכול היה הפקיד לדעת כמה דפים יש במכתב המקופל? הרי אסור היה לו לפתוח את המכתב, על מנת לשמור על פרטיות המכותבים.

ברישום הלא ברור שבמרכז המכתב נכתב 1/10, כלומר שילינג אחד ועשרה פני. סכום זה הוא שווה ערך למחיר של 22 פני (על פי השיטה באותם ימים היו 12 פני בשילינג אחד), פי שניים מן המחיר שקבע הפקיד בלידס.

הפקיד בלונדון טרח והטביע את החותמת המיוחדת בצורת כתר על יד התיקון שביצע ברישום המחיר. חותמת זו נועדה לאשר שהתיקון בוצע על ידי גורם מוסמך ורשמי.

תהליכים גוזלי זמן

הטיעון המרכזי אותו העלה רולנד היל בהצעתו לרפורמה בשירותי הדואר הייתה לבטל את כל הפעולות המסובכות שגוזלות זמן וצורכות כח אדם יקר. הוא הוכיח שעדיף לשקול את המכתב ולחייב על כפל משקל מאשר להמשיך ולהתעסק עם בדיקת מספר הדפים.

הצעותיו אלו, שהתקבלו במלואן, מהוות את הבסיס לחישוב תעריפי הדואר בעולם כולו מאז הרפורמה באנגליה של 1840. למרות ההיגיון הרב שביישום הצעות אלו, דרוש היה אדם נחוש ועקשן כרולנד היל על מנת לגרום לשינוי המוצלח.

כדי לפתור את הבעיה צויידו בתי הדואר במתקן מיוחד שהיה מורכב מקופסה אטומה עם חור קטן באחת הדפנות. פקיד הדואר היה לוקח את המכתב המקופל אל חדר חשוך, שם היה מדליק נר, מניח אותו בתוך הקופסה וסוגר אותה. החזקת המכתב מול נקודת האור שבדופן הקופסה איפשרה לפקיד להבין האם המכתב מכיל דף אחד או יותר (נסו להחזיק מעטפה סגורה מול מקור אור, ותוכלו להבין את תהליך העבודה של הפקיד הבריטי).

תהליך זה גזל זמן רב, וגרר לא אחת טעויות בקביעת מספר הדפים.

דוגמה לטעות כזו (שתוקנה) ניתן לראות על המעטפה שבתמונה.

המכתב נמסר לפקיד הדואר בעיר לידס שבצפון אנגליה ביום 21 במרץ 1832. פקיד הדואר בחן את המכתב וקבע שמחיר שמשלוח ללונדון יהיה 11 פני (סימון בפנינה השמאלית התחתונה). המכתב עשה את דרכו ללונדון, לשם הגיע למחרת היום, 22 במרץ 1832.

פקיד הדואר בלונדון החליט לחזור ולבדוק את מספר הדפים שכולל המכתב. הוא גילה שהמכתב מכיל שני דפים, ולא דף אחד בלבד כפי שסבר הפקיד בלידס. לפיכך, הוא ביטל את המחיר הראשון שנרשם על המכתב ("קישקוש" על המספר 11 שבפנינה השמאלית התחתונה) ורשם מחיר כפול במרכז המעטפה.

עם הפנים מערבה

במחצית השנייה של המאה ה-19 החלה ארצות הברית של אמריקה להרחיב את גבולותיה מערבה, לעבר חופי האוקיינוס השקט. זו הייתה תקופת "המערב הפרוע", בה השלטון המרכזי היה חלש, ומרבית השירותים, כולל שירותי הדואר, היו בידי יזמים פרטיים

ווסטרן אקספרס (Western Express)

החברות והאנשים הפרטיים שסיפקו שירותי דואר באיזור שממערב לנהר המיסיסיפי נודעו בשם הכולל "ווסטרן אקספרס". הם העבירו מכתבים, חבילות וחפצי ערך בין הערים ושאר מקומות היישוב שהוקמו באיזורי הספר של ארצות הברית.

פעילות זו גדלה מאוד בתקופה שלאחר שנת 1849. תקופת הבהלה לזהב של קליפורניה שנמשכה עד שנת 1858, ותקופת הבהלה לזהב של קולורדו שבאה בעקבותיה, גרמו לגידול עצום במספר התושבים במערב היבשת, ועימם לגידול רב בצורך בקשרי דואר. חברות אלו הקפידו שלא להקים משרדי דואר קבועים באתרים השונים, על מנת שלא לעבור על חוקי ארצות הברית שאסרו להתחרות בשירותיו של הדואר האמריקאי.

בשנת 1852 נחקק חוק אשר התיר לחברות פרטיות להוביל דואר, בתנאי שהוא יבוייל בבולים רשמיים של ארצות הברית. למעשה גבה הדואר האמריקאי את התשלום במלואו, והתיר "בטובו" לאחרים לבצע את העבודה במקומו. דבר זה אפשר לחברות הפרטיות להקים סניפי

הבהלה לזהב

יום 24 בינואר 1848 מצא אדם בשם מרשל גוש של זהב באדמת אחת החוות החקלאיות בקליפורניה. בתוך זמן קצר פשטה השמועה על הזהב בכל רחבי העולם, והמוני אנשים החלו לעשות את דרכם אל קליפורניה, מתוך תקווה לגלות זהב ולהתעשר במהירות.

כך החלה תקופה פרועה בהיסטוריה הידועה בשם "הבהלה לזהב". קליפורניה הוצפה בהמוני אנשים, בעיקר גברים, שרכשו זיכיונות על שטחי קרקע והחלו לחפש זהב. בשנה הראשונה הגיעו לקליפורניה למעלה ממאה אלף איש מכל רחבי העולם, שרובם השאירו את בני משפחותיהם מאחור. הם התגוררו במחנות כורים ובכפרים מאולתרים, תוך שהם עוברים ממקום למקום על פי השמועות על מציאת עורקים של זהב.

מחפשי הזהב חיפשו גם דרך לשמור קשר עם מכריהם, ועל הצורך הזה ניסו לענות היזמים של שירותי הדואר הפרטיים. שירותי דואר אלו נודעו בכינוי "ווסטרן אקספרס".

הקשר עם ויליאם בראון. עם הזמן גדלה חברת אדמס ושות', ואף הצליחה לבלוע אל תוכה ממה ממתחריה. ביום 24 בפברואר 1855 התמוטט אחד הבנקים הגדולים של קליפורניה, ופשט את הרגל. חברת אדמס ושות', שהייתה אחד מלקוחותיה הגדולים של אותו בנק פושט רגל, הפסידה סכום גדול מאוד של כסף, ולא הצליחה להתאושש מן המשבר. זמן קצר לאחר נפילת הבנק נאלצה גם חברת אדמס ושות' להכריז על פשיטת רגל. כמה מעובדי החברה התארגנו יחד ופתחו כמעט מיידית חברה חדשה בשם פסיפיק אקספרס, שהמשיכה את פעילותה של חברת אדמס ושות'.

מוזעת פרסומת לשירותי ספינות הדואר לקליפורניה בזמן הבהלה לזהב

מערכות אוסטרליה אל מרחבי קליפורניה

המעטפה שתמונתה מוצגת בתחילת המאמר מהווה דוגמה מצויינת לקשרי הדואר הטובים שהצליחו היזמים הפרטיים לספק לתושבי קליפורניה.

המעטפה נשלחה במחצית שנת 1852 מאחת החוות החקלאיות במושבה הבריטית ניו סאות' וילס, כיום חלק מאוסטרליה. לא ברור כיצד היא הועברה מאוסטרליה אל חופי קליפורניה, מאחר ולא היה שירות דואר רשמי שפעל באותם ימים בקו זה. ככל הנראה נמסר המכתב באוסטרליה לאיש צוות של אחת האוניות שהפליגו אל קליפורניה, והוא נשא עימו את המעטפה ומסר אותה למשרדי חברת אדמס ושות' בנמל סן פרנציסקו ושילם את דמי המשלוח הנדרשים לשם מסירתה לנמען.

מנקודה זו החל המכתב עושה את דרכו תוך שהוא מנותב בין חברות הדואר השונות. בנוסף לחותמת של חברת אדמס ושות' מוטבעת על המעטפה גם החותמת של ויליאם בראון. בחלקה התחתון של המעטפה רשום בכתב יד שמו של גורם נוסף, לא מוכר, בשם ג'ורג' קמפבל (Fwd'd by George Campbell of Diskson De___ Co.). על רישום זה קישקש מישהו בדיו שחורה, אולי כעדות לכך שגורם זה לא טיפל בהעברת המכתב ליעדו.

בסופה של הדרך המפותלת הגיעה המעטפה ליעדה, והיא נמסרה למכותב ששהה באותה עת במקום ששמו 'Woods Diggings'. המעטפה הגיעה למכותב ביום 2 בספטמבר 1852.

דואר קבועים בערים הראשיות, ולהוביל דברי דואר אל איזורי הפרא במערב. חלק מן החברות הנפיקו בולים פרטיים משלהן, אותן הדביקו על דברי הדואר לצד הבולים הממשלתיים. חברות אחרות גבו את התשלום הנוסף עבור שירותיהן במזומן, לעיתים תוך רישום סימונים שונים על גבי דברי הדואר.

שנות החמישים והשישים של המאה ה-19 היוו את תקופת השיא בפעילותן של חברות הדואר הפרטיות. הן החלו לדעוך בשנות השבעים והשמונים, ככל שדואר ארה"ב הרחיב את תחומי פעילותו מערבה, וחדלו מלהתקיים במחצית שנות התשעים.

ויליאם בראון (William A. Brown)

ויליאם בראון היה אחד היזמים הראשונים שהחלו לספק שירותי דואר לכורים שעבדו במכרות ובמחנות הכורים שבדרום קליפורניה. המשרד הראשי שלו היה ממוקם בעיר סטוקטון, ומשם הפעיל רשת עניפה של קווי שליחויות אל לקוחותיו במקומות היישוב שסביב העיר.

ביום 5 באוקטובר 1851 פרסם בראון את המודעה הראשונה בעיתונות המקומית, אולם ככל הנראה הוא היה פעיל כבר כמה חודשים קודם לכן. בשלב מוקדם יצר בראון קשרים עיסקיים עם מפעילי שירותי דואר דומים ברחבי קליפורניה, כך שהיה ביכולתו להציע שירות אמין וזול של הובלת דברי דואר לכל האיזור המערבי וכן אל יישובי החוף המזרחי של ארצות הברית.

בחודש אפריל 1853 נורה ויליאם בראון ונהרג, ככל הנראה במהלך שוד. עסקיו עברו לידי חברת אדמס ושות', אחד ממפעילי שירותי הדואר האחרים עימו היה לבראון קשר עיסקי.

אלווין אדמס (Alvin Adams)

אלווין אדמס הקים את החברה לאספקת שירותי דואר בעיר בוסטון בשנת 1841. הוא עסק בהעברת חבילות ובשירותים משלימים לאלו שסיפק דואר ארצות הברית. יחד עם שותפים הרחיב אדמס בהדרגה את עסקיו, ופתח סניפים גם בערים אחרות בחוף המזרחי דוגמת ניו יורק.

כשהחלה הבהלה לזהב בסוף שנות הארבעים, גייס אדמס שותף נוסף בשם דניאל האסקל ושלה אותו לפתוח סניף של החברה בחוף המערבי של ארצות הברית. האסקל התיישב בעיר סן פרנציסקו, וביום 6 בנובמבר 1949 החל לספק שירותי העברת דואר לקהל הכורים מחפשי הזהב.

הסניף המערבי של חברת אדמס ושות' התמחה בהעברה מאובטחת של אבקת זהב ממשרדי החברה בסן פרנציסקו אל הבנקים שבניו יורק. המשלוחים הועברו בספינות קיטור אל חופי פנמה, דרך ביבשה אל חופי האוקיינוס האטלנטי (תעלת פנמה טרם נחפרה באותם ימים) ומשם באוניות קיטור אל נמל ניו יורק.

על מנת להקל על הכורים שהצליחו למצוא זהב לשמור על אוצרם שלא יפול טרף לשודדים, יזמה חברת אדמס ושות' הקמה של קווי משלוח מאובטחים אל מרבית איזורי המכרות העיקריים בדרום קליפורניה. החברה שימשה גם כבנק, שנתן הלוואות והעביר כספים מן הכורים אל בני משפחותיהם שבמזרח ארצות הברית.

כדי להרחיב את עיסוקיהם חתמו אנשי החברה הסכמים מסחריים עם מפעילים אחרים של שירותי דואר פרטי בקליפורניה, וכך נוצר גם

הבולים הראשונים של סין

לאחר שנים רבות בהן הייתה סין סגורה ומסוגרת בפני העולם הגדול, הופעל בשנת 1878 שירות דואר כללי והודפסו בולי דואר ראשונים

על הבולים הודפס ציור של דרקון, אחד הסמלים החשובים במסורת הסינית.

הבולים הודפסו בגיליונות של 25 בולים (חמש שורות של חמישה בולים כל אחת). בין הבולים בגיליון הושאר רווח של בין 2.5 - 3.5 מ"מ שנועד עבור חורי הניקוב.

מצבה של סין בשלהי המאה ה-19

האימפריה הסינית העצומה הייתה במשבר חמור כבר בתחילתה של המאה ה-19. צרותיה של סין החלו עוד קודם לכן, עקב שילוב של משטר ארכאי ומושחת, שמרנות קיצונית, ומדיניות נוקשה של התנשאות וסגירות כלפי העולם שמחוץ לגבולות האימפריה. בזמן שעל מדינות אירופה ועל ארצות הברית עברו שינויים חברתיים וטכנולוגיים מרחיקי לכת, שקטה סין על שמריה ונותרה נחשלת ומפגרת בכל מערכות הכלכלה והטכנולוגיה.

מצב הדואר בסין של המאה ה-19

אחד התחומים בהם באה מדיניות זו לידי ביטוי בצורה הקשה ביותר היה נושא הפעלת שירותי דואר ברחבי סין. לצורך העברת דברי הדואר הרשמיים פעל בכל אחד מ-16 מחוזותיה של סין מנהל דואר שהיה אחראי להפעלת שירות שליחים, אולם השלטונות לא איפשרו לציבור הרחב להשתמש בשירות הדואר הממלכתי, וחסמו לחלוטין כל יכולת לשלוח דואר אל מחוץ לגבולות סין.

בתנאים אלו החלו להתפתח שירותי דואר פרטיים אשר שימשו בעיקר את הסוחרים הגדולים ואת הבנקאים לצורך ניהול עיסקיהם, אולם סיפקו שירות בהיקף מצומצם גם לציבור הרחב.

בעקבות המעורבות הגוברת והולכת של המעצמות הזרות בענייניה הפנימיים של סין, ובמיוחד לאחר מפלתה של סין במלחמת האופיום וכניעתה לדרישות בריטניה, הותר לנתינים זרים להקים תחנות מסחר בחלק מערי החוף של סין. המעצמות הזרות ניצלו את חולשתה של סין והקימו שורה של בתי דואר זרים אשר קישרו את ערי המסחר עם ארצות העולם. בשיאה של התופעה פעלו בעיר שנגחאי בתי דואר של בריטניה, גרמניה, צרפת, ארצות הברית, איטליה, יפן ורוסיה.

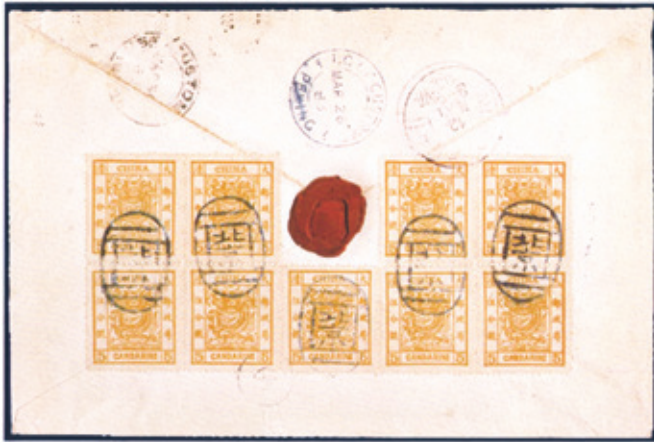
בשנת 1865 הוקם בעיר שנגחאי גם שירות דואר סיני, אשר פעל באופן פרטי ונועד לשרת בעיקר את האזרחים הזרים. כל כוונתו של השלטון הסיני הייתה להשתלט על חלק מן הרווחים הגדולים של עיסקי הדואר הבינלאומיים, ולא להותיר את העוגה כולה לבתי הדואר הזרים. שירות הדואר של שנגחאי הנפיק בולים משלו והמשיך לפעול במנותק מן הדואר הכללי של סין עד מחצית שנות התשעים של המאה ה-19.

הבולים הראשונים של דואר סין

בשנת 1878 הופעל לראשונה שירות דואר כללי שנועד לשרת את כל שטחה של סין. שירות זה הוקם על ידי המכס האימפריאלי של סין במטרה לשרת את הדיפלומטים הזרים, ובהמשך נפתח לכלל הציבור. עבור שירות דואר זה הונפקו שלושה בולי דואר, בערכים נקובים של 1, 3, ו-5 קנדרין. הבולים הודפסו על ידי מחלקת הסטטיסטיקה של המכס הסיני שישבה בעיר שנגחאי.

המעטפה של הדוכסית קרולין

בשנת 1883 נשלחה מעטפה מבוילת מעיר הנמל שנגחאי שבסין אל גרמניה, כשהיא מיועדת לדוכסית גרמניה בשם קרולין טאטנבך (Gräfin Caroline Tattenback). שולח המעטפה הדביק עליה צמדה של תשעה בולים, תוך שהוא טורח להניח אותם על המעטפה בצורה סימטרית ונעימה לעין.

כך נולד פריט בולאי הנחשב כאחד היקרים והנדירים ביותר של הבולאות הסינית. זו הצמדה הגדולה ביותר ששרדה מן הבול הנדיר הזה, ומחיר אליו הגיעה המעטפה במכירות פומביות עולה על מיליון יורו.

שנת הקוף

בשנת 1980 הנפיקה סין בול אדום קטן וצנוע עליו הודפס קוף חמוד למראה. בול זה נועד לציין את שנת הקוף בלוח השנה הסיני, והוא היה הראשון בסדרה של 12 בולים שהונפקו בשנים שלאחר מכן, והוקדשו כל אחד לבעל החיים המתאים לאותה שנה. בולי סין לא היו פופולריים באותה עת, ומעטים טרחו לרכוש

את הבול שנמכר במחיר זעום. עם הזמן, ככל שגדל מספר האספנים של בולי סין, החלו רבים לחפש את בול הקוף על מנת להשלים את סדרת בולי לוח השנה. מחירו של הבול הלך והאמיר, והוא נמכר כיום בסכומים של מאות דולרים. יתר בולי הסיידרה מצויים בשפע, וערכם נמוך מאוד.

בולים אלו, המכונים בשם "הדרקון הגדול", נותרו בשימוש עד שנת 1885. במהלך התקופה הזו הודפסו הבולים מספר פעמים, תוך יצירת תשניות רבות בגווי הדין, בניקבוב ובסוגי הנייר של הבולים.

בשנת 1885 הודפסו ונכנסו לשימוש שלושה בולים חדשים עליהם הופיעה גם כן דמותו של הדרקון, אולם במתכונת קטנה יותר ועם מסגרת שונה.

ההדפסה עם רווחים הגדולים

בשנת 1882 הודפסו בולי "הדרקון הגדול" פעם נוספת, תוך שינוי מבנה גלופת ההדפסה. בין הבולים בגיליון הושארו רווחים גדולים יותר, של 4.5 מ"מ. כמות הבולים שהודפסה במהדורה זו הייתה קטנה יותר מאשר בהדפסות האחרות, ובולי "הדרקון הגדול" עם השוליים הרחבים נדירים יותר מאשר אלו בעלי השוליים הצרים.

הבול הצהוב, בעל ערך נקוב של 5 קנדרין, הוא הנדיר מכולם. רק מספר קטן של גיליונות הודפס ממנו, וערכו במכירות פומביות נמדד באלפי דולרים.

STAMPS ON APPROVAL

We are the largest Approval Dealer in the U.K. We have in stock over 1 million stamps of 130 different countries, including Israel and the Middle East. All our stamps are in one country books.

Simply, take the stamps you want and pay by card or cheque
Please write or e-mail stating the countries you want to view.

MICHAEL G READ
Poachers Retreat, Common Lane,
King Langley, Herts WD4 9HP
England
UK

Tel: 01923 269775 E-mail : mg.read@btinternet.com

להערים על התנין

האיילון הוא בעל חיים קטן, מעלה גרה, החי ביער רות טרופיים באפריקה, בהודו ובדרום מזרח אסיה. בסיפורי העם של מלזיה שמור לאיילון מקום של כבוד, ומיוחסות לו תכונות של חוכמה וערמוניות (בדומה לתכונות

המיוחסות לשועל בסיפורים של עמי אירופה).

באחד הסיפורים מתואר כיצד הערים האיילון החכם על התנין הרשע.

על גדת אחד הנהרות הגדולים התגורר איילון חכם בשם סאנג קנסיל. מאחר והיה קטן, נאלץ היה להישמר כל הזמן מפני הטורפים הגדולים שביקשו לצוד אותו. יותר מכל חייב היה סאנג קנסיל להישמר מפני התנין הגדול והרע, סאנג בואיה, שארב לו במי הנהר בכל פעם שהאיילון הגיע כדי לשתות מים.

במקום בו התגורר סאנג קנסיל צמחו עצים רבים, שסיפקו לו שפע של עלים טעימים למאכל. כך יכול היה האיילון לבלות את זמנו בנעימים, והיה לו זמן פנוי לטייל לאורך הנהר ולהביט על הנוף היפה. יום אחד, בעודו מטייל על גדת הנהר, הבחין סאנג קנסיל כי על הגדה השנייה של הנהר צומחים עצי פרי ועליהם שפע של פירות מתוקים למראה. האיילון, שקצת נמאס לו לאכול רק עלים, רצה לטעום מן הפירות היפים, אולם לא ידע כיצד יוכל לחצות את מי הנהר. הוא אמנם ידע לשחות, אולם במים ארב לו אויבו המושבע, התנין.

לפתע עלה בראשו של סאנג קנסיל רעיון מבריק. הוא התקרב אל גדת הנהר והחל לקרא בשמו של התנין. "סאנג בואיה!", קרא האיילון בקול רם, ושב וקרא עד שראשו של התנין הציץ ממי הנהר. התנין המופתע, שלא ציפה לכך שבעל החיים הקטן יחפש את קרבתו בכוונה, שאל את האיילון מדוע הוא קורא בשמו. "האם אינך מפחד שאטרוף אותך?" שאל התנין, ופער לרווחה את פיו הענק, העטור שיניים גדולות וחדות.

"מובן שאני מפחד", השיב סאנג קנסיל, "אולם אני פונה אליך בשליחותו של המלך. הוא עורך משתה לכל חיות היער, והוא הורה לי להזמין את כל התנינים שבנהר אל המשתה. המלך ציווה עלי לספור את התנינים ולהודיע לו כמה אורחים צפויים להגיע למשתה."

סאנג בואיה התנין שמח מאוד לשמוע על המשתה המתוכנן, ומיהר לצלול ולקרא לכל תניני הנהר. כשהגיעו התנינים והתקבצו ליד גדת הנהר, ניסה סאנג קנסיל לספור אותם, אולם התנינים היו רבים, והוא התבלבל בספירה שוב ושוב.

אחרי מספר ניסיונות כושלים פנה האיילון אל התנין והציע שכל התנינים יסתדרו זה לצד זה לרוחב מי הנהר, כך שניתן יהיה לספור אותם במדויק. "רק כך אוכל לדווח למלך כמה אוכל עליו להכין" טען סאנג קנסיל. התנינים הסתדרו כמבוקש לרוחב הנהר, וסאנג קנסיל,

לאחר שהשביע את התנינים שלא יטרפו אותו, עלה על גבו של התנין הראשון תוך שהוא סופר בקול רם "אחד".

הוא המשיך ועלה על גבו של התנין השני תוך שהוא קורא בקול "שניים", ומשם עלה על התנין השלישי וספר "שלוש". כך המשיך ועבר מתנין לתנין עד אשר עבר את הנהר כולו, והגיע אל הגדה שממול.

כשעמד על קרקע מוצקה, פנה האיילון אל התנינים והודה להם על שסייעו לו לחצות את הנהר ולהגיע אל העצים ופירותיהם המתוקים. התנינים, משהבינו כי סאנג קנסיל הונה אותם, כעסו עליו מאוד. במיוחד כעס סאנג בואיה המרומה, שנשבע לנקום באיילון.

וכך, מאז אותו היום, הגביר התנין את מאמציו לטרוף את האיילון, והוא אורב לו לאורך גדת הנהר ומנסה ללכוד אותו בכל הזדמנות.

כיצד נוצר האי טימור?

לפני שנים רבות, מספרת האגדה, חי באחת הביצות תנין קטן שזה עתה נולד. למרות חיפושים רבים לא הצליח התנין למצוא בביצה מזון, והוא החליט לעשות את דרכו לעבר חוף האוקיינוס, שם יוכל, כך האמין, להשביע את רעבונו.

היה זה יום חם, והדרך לחוף האוקיינוס הייתה ארוכה. כעבור מספר שעות התייבש התנין, נחלש מאוד, ולא היה לו עוד כוח להמשיך וללכת. למזלו נקלע למקום ילד קטן, שהרים את התנין החלש והוביל אותו עד לשפת האוקיינוס. התנין אסיר התודה פנה אל הילד, הודה לו על שהציל את חייו, והבטיח להופיע ולעזור לילד בכל עת שזה יקרא לו. חלפו השנים, והילד שכבר בגר והיה לאיש החליט להיעזר בשירותיו של התנין. הוא הלך לשפת האוקיינוס וקרא לו בקול גדול. כעבור זמן קצר התנין, שגם הוא גדל והפך לחיה גדולת מימדים, הופיע ושאל את מצילו במה יוכל לסייע לו.

כאשר אמר ה"ילד" לתנין כי הוא מבקש לשוט ברחבי האוקיינוס ולראות את העולם, הסכים התנין מיד. הוא הרכיב את ה"ילד" על גבו והשניים יצאו למסע ארוך מזרחה לעבר מקום זריחת השמש.

שנים רבות הפליג ה"ילד" על גבו של התנין, עד שהתנין הזדקן וחש כי מותו קרב. הוא פנה אל ה"ילד", אותו החשיב כאחיו, ואמר לו כי בכונתו להפוך את עצמו, לאחר מותו, לאי עליו יוכל ה"ילד" להמשיך ולחיות. וכך היה. לאחר מותו גדל גופו של התנין עד שהפך לאי הנקרא בשם טימור.

תושבי טימור, הרואים עצמם כצאצאיו של אותו ילד טוב לב, נוהגים בכל פעם בהם יורדים לרחוץ במימי האוקיינוס לפנות בקריאה אל התנינים ולומר "תנין, אל תאכל אותי, אנחנו קרובי משפחה".

בשנת 2002, בתום מאבק עקוב מדם שנמשך שנים רבות, נאלצה אינדונזיה להעניק עצמאות לתושבי מזרח טימור. על הבול הראשון של המדינה החדשה הונצחה אגדת העם המספרת כיצד נוצר האי הקטן.

מזכרת...

בסוף חודש ספטמבר 2010 קיבל מר ירון רצון, מנהל השירות הבולאי, מכתב מגברת אסתר הרליץ, מי שהייתה במחצית שנות השישים שגרירת ישראל בדנמרק. במכתבה תיארה הגברת הרליץ חוויה בה נזכרה בזכות בול האבוקדו שהנפיק השירות הבולאי:

.... בהזדמנות זו אני רוצה לספר לך סיפור בקשר לבול של האבוקדו. כאשר יצאתי כשגרירה לקופנהגן בשנת 1966, הייתה אחת המשימות שלי ללמד את הדנים לאכול אבוקדו. מה לא עשינו? טעימות, התחרות בין הטבחים, הדרכה לחברות ויצי". מי שבאמת עזר היה המנהל של רשת הסופרמרקטים הגדולה "אירמה". בין היתר ביקש אישור שלי לשים מדבקה על כל אבוקדו לאמור: "אין לאכול עד אשר יהיה רך כטוסיק של תינוק". בספר שיצא באנגליה 10 שנים אחרי זה על הדיפלומטיה המודרנית כתב מחברו, אריק קלרק, עלי ועל האבוקדו: "כשהטלביזיה הדנית עשתה תכנית על האבוקדו, ידעה השגרירה הרליץ שהמשימה הצליחה". כאשר הייתי לפני שנתיים בדנמרק, שמחתי כאשר הגישו לי באחת המסעדות את הכריך המפורסם שלהם עם ממרח אבוקדו. שלחתי כמה בולים לידידים בנמרק שהיו שותפים למבצע. חשבתי שהסיפור יעניין אותך ואילו אני שמחה לראות את האבוקדו על בול ישראלי.

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

מכירה מספר 24 תתקיים בחודש נובמבר 2010.

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. **חו"ל:** אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות. **נומיסמטיקה:** מטבעות, שטרות מנדט, ישראל והעולם.

מעוניינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתינו: דיזינגוף סנטר - תל אביב -

ת"ד 23274 תל אביב 61231

שעות פתיחה: א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

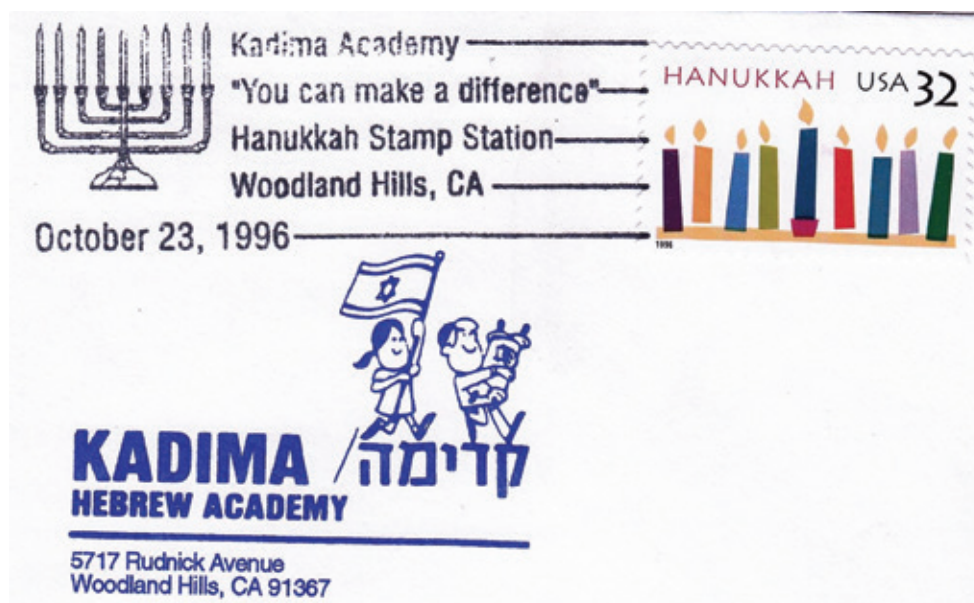
נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
Exclusive Agency in Israel of LINDER
חבר באגודות: I.S.D.A. - I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>
Email: romano@stampcircuit.com

טל./פקס 972-3-5282790

לכבוד החנוכה

לרגל חג החנוכה הקרב והולך מובא בזאת סיפור על אישה נחושה, אשר פעלה בהתמדה והצליחה להביא להנפקת בול חנוכה בארצות הברית.

לחברים ובעיקר לילדים. עבור יהודי ארצות הברית הפך חג החנוכה לחג מרכזי בלוח השנה, המאפשר לפצות את הילדים המקנאים בעץ חג המולד של חבריהם הנוצרים ולהעניק להם אווירה חגיגית דומה. דלית, שהיא יהודיה אורתודוקסית, הייתה בטוחה כי אם יונפק בארצות הברית בול חנוכה הוא יזכה להצלחה גדולה. היהודים ישתמשו בו לצורך משלוח איגרות הברכה המסורתיות לחג החנוכה, ובוודאי יעדיפו אותו מטעמים של גאווה לאומית גם לצורך ההתכתבות הרגילה במהלך השנה כולה.

המאבק למימוש הרעיון

דלית קמחי החליטה לבדוק את האפשרות למימוש הרעיון שעלה בראשה, ופנתה למנהל סניף הדואר המקומי בשאלה אם יש כוונה להנפיק בולי חנוכה. המנהל לא ידע את התשובה, והפנה את הלקוחה הטורדנית אל הנהלת הדואר בוושנינגטון הבירה. דלית לא התעצלה, וכתבה מכתב ארוך ומנומק אל הנהלת השירות הבולאי של ארצות הברית, אולם גם הם לא ידעו להסביר מדוע לא הונפק בול חנוכה אמריקאי, או מתי מתוכנן להנפיק בול כזה, אם בכלל.

הילדים מגויסים למאבק

התשובות השליליות לא ריפו את ידיה של דלית. ההיפך הוא הדבר. תשובות אלו רק חיזקו בה את הרצון לגרום לשינוי, ולהביא להנפקת

נא להכיר - דלית קמחי

דלית קמחי היא אדם מן השורה, ישראלית לשעבר המתגוררת בחוף המערבי של ארצות הברית. היא פעילה בקהילה המקומית במקום מגוריה, ומעורבת בבית הספר היהודי בו למד בנה, ובכלל, היא מנהלת חיי שיגרה רגילים לחלוטין. ובכל זאת, היא הוכיחה שגם לאדם מן השורה יש את היכולת להביא לשינוי אם יבחר לעשות זאת ויפעל בנחישות להשגת מטרתו.

רעיון שנולד בסניף הדואר המקומי

תחילתו של הסיפור התרחשה בשנת 1995. דלית קמחי ניגשה כהרגלה אל בית הדואר המקומי על מנת לשלוח מספר מכתבים, וראתה שם את הכרזות המודיעות על ההנפקה הקרובה של בולי חג המולד. לא היה בזה כל חידוש, ולא הייתה זו הפעם הראשונה בה ראתה דלית את בולי חג המולד של ארצות הברית, אבל הפעם עוררו בה בולים אלו שאלה מטרידה. מדוע דואר ארצות הברית מנפיק בול עבור הנוצרים המבקשים לאחל לחבריהם ברכות לחג המולד, ואינו מנפיק בול דומה עבור היהודים המבקשים לאחל לחבריהם ברכות לרגל חג החנוכה? שני החגים, חג המולד וחג החנוכה, מצויינים פחות או יותר באותה תקופה של השנה. בשניהם ניתן דגש חזק על מוטיב האור, שניהם מצויינים אירוע של התרחשות ניסים, ובשניהם מקובל להעניק מתנות

תודה על תרומת בולים לנוער

- לרדי שכטמן, מרחובות
- לרות שדה, מירושלים
- ליעקב גור, מחיפה
- ליעקב וימן, מרמת-השרון
- למשפח' בן דור, לזכרו של דבי (DEBI) בן דור ז"ל
- ליוסי גרשון רייד, מאורי-הודה
- לשלום פלדשטיין, מחיפה
- למלך זאב, מנשר
- לכרמה שמעוני, לזכרו של ד"ר צבי שמעוני ז"ל.
- למשה קול-קלמן, מקיבוץ להב
- לאורי עץ חיים, מעין חרוד מאוחד
- לד"ר אלי מועלם, מירושלים
- לשושנה רימון, מחיפה
- לאבא תמרי, מקרית מוצקין
- לזאב גליבוב, מלונדון
- לדניאל קאופמן, מפתח-תקווה

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לשלמה וורגן, מראשל"צ
- תודה לגברת ניצה וולפנזון על עזרתה בהכנת הכתבה

בולים שיכבדו את יהודי ארצות הברית ומנהיגיהם. השאלה הייתה כיצד להתקדם בדרך אל הבול הנכסף.

דלית החליטה לגייס למאבק את ילדי בית הספר היהודי בו למד בנה באותה עת. היא נפגשה עם צוות המורים ועם מועצת ההורים של בית הספר והצליחה לשכנע אותם להירתם לפעילות הדרושה לקידום העניין.

ביוזמתה של דלית החלו תלמידי בית הספר לשלוח מכתבים אל הנהלת השירות הבולאי של ארצות הברית ואל גורמים פוליטיים שונים ברמה המקומית וברמה הלאומית. מאות רבות של מכתבים מפורטים נשלחו אל מקבלי ההחלטות ברמות השונות, והפצירו בהם להתגייס לשם קידום הרעיון של הנפקת בול חנוכה.

בנוסף לכתיבת המכתבים החתימו הילדים אלפי אנשים על עצומה ובה קריאה להנפקת בול חנוכה. פעילות זו הפכה לשיחת היום בקרב אנשי הקהילה המקומית, ובעקבות העניין שהתעורר בציבור החלו בתי ספר נוספים לפעול גם הם לקידום הבול היהודי.

הפעילות נושאת פרי

הפניות הרבות אל גורמי הממשל נשאו פרי, ובשנת 1996 הודיע השירות הבולאי של ארצות הברית על הכוונה להנפיק בול מיוחד לכבוד חג החנוכה. הוחלט כי הבול יונפק כבול משותף עם מדינת ישראל, ויוצגו בו נרות חנוכה צבעוניים.

כהוקרה לפעילות הילדים בבית הספר היהודי "קדימה", אשר המכתבים שכתבו הביאו להנפקת הבול, הכין השירות הבולאי האמריקאי חותמת מיוחדת בה הופיע שמו של בית הספר וכן הסיסמה שהובילה את המסע כולו "אתה יכול לשנות".

בשנת 1996 הנפיק הדואר האמריקאי למעלה מ-102 מיליון עותקים של בול חנוכה. מאז ממשיך השירות הבולאי ומנפיק בולי חנוכה בעיצובים שונים כמעט מידי שנה.

יוזמתה של דלית קמחי הועילה לא רק ליהודי ארצות הברית, אלא גם לבני קהילות דתיות אחרות. הדואר האמריקאי המקפיד על איזון ושיוויון מנפיק בנוסף לבולי חג המולד וחנוכה גם בול מיוחד המוקדש לחג עיד אל פיטר של הקהילה המוסלמית, ולחג של הקהילה האפריקאית המכונה בשם "קוואנזה". בשלב מאוחר יותר החל הדואר האמריקאי להנפיק גם בול עבור הקהילה הסינית של ארה"ב, ובו מוצגת השנה החדשה הסינית.

אתה יכול לשנות

המכתבים הראשונים שכתבה דלית על שולחן המטבח בביתה הפכו לפעילות רחבת היקף, אשר הובילה את דואר ארצות הברית להנפקת בול משותף ראשון עם ישראל, ולהכרה ציבורית בחגים המסורתיים של הקהילות הדתיות העיקריות באמריקה.

בחג החנוכה מעלים על נס את יכולתם של בודדים, הם האחים החשמונאים, לגייס את ההמונים למען פעילות הנראית חסרת תקווה, ולנצח בזכות אמונתם והתמדתם. הנפקת בול חנוכה בזכות מאבק אישי מתמיד וחתירה להגשמת המטרה מהווה לקח ראוי לכל אדם, והמחשה כי לכל אחד יש את היכולת לשנות ולהגשים את המטרות בהן הוא מאמין.

בולי גלעדי Giladi Stamps

☛ קניה, מכירה והערכת בולים, מטבעות ושטרות ☛
☛ בולי ישראל עם שובל וללא שובל, חתומים ובלתי חתומים ☛
☛ מעטפות יום ראשון לבולי ישראל ולגיליונות הפוכים וחרגים ☛
☛ תשניות פוספור, קלוסנדורף ☛

אנ מכינים מעטפות יום ראשון לגיליונות חריגים וקונטרסים של בולי ישראל
יבואני אלבומי בולים IMPORTA, הולנד ופסי סגן לבולים HAWID, גרמניה

Israel Stamps, Coins, Banknotes Special Israel Phosphor Klussendorf Issues Palestine Authority	בולי חו"ל לפי נושאים, ארצות ויודאיקה בולי חו"ל בתפוזות לפי נושאים, ארצות ועולם בולים ומעטפות של הירשות הפלשתינית
משרד: תל אביב, רח' אלנבי 76, קומה ב' ת"ד 4980, ת"א מיקוד: 61048 טל: 03-5163871 פרטי: 03-5746366 פקס: 03-5162921 סלולרי: 054-5-390225 E-mail: giladistamps@gmail.com Internet: http://ipf.nethost.co.il/giladi/	מסר: תל אביב, רח' אלנבי 76, קומה ב' ת"ד 4980, ת"א מיקוד: 61048 טל: 03-5163871 פרטי: 03-5746366 פקס: 03-5162921 סלולרי: 054-5-390225 דואר אלקטרוני: giladistamps@gmail.com אינטרנט: http://ipf.nethost.co.il/giladi/

Member: ISDA, IFSDA

בקרו אותנו בתערוכה בביתן 15

2.10.2010
חותמת אירוע
פתיחת הקונסוליה
של פולין בחיפה

7.9.2010
חותמת אירוע
יריד הבולים
ספטמבר 2010

25.8.2010
חותמת אירוע
40 שנה לבית ספר שדה
חוף הכרמל

21.7.2010
חותמת אירוע
מוזיאון גוש
קטיף בירושלים

2.7.2010
חותמת אירוע
שטפנסט
77 שנים להסתלקותו

15.11.2010
חותמת יום הופעה
גן גת שמנים
בול משותף עם הותיקן

2.11.2010
חותמת אירוע
יריד הבולים
נובמבר 2010

1.11.2010
חותמת אירוע
התפלת מים בישראל

21.10.2010
חותמת אירוע
20 שנה
לרשות העתיקות

5.10.2010
חותמת אירוע
יריד הבולים
אוקטובר 2010

21.11.2010
חותמת יום הופעה
סיפורי התנ"ך

21.11.2010
חותמת יום הופעה
הדגל

21.11.2010
חותמת יום הופעה
בתי קולנוע בארץ ישראל

21.11.2010
חותמת יום הופעה
אנימציה ישראלית

19.11.2010
חותמת יום הופעה
תווית ביול
חג המולד

בקרו בתערוכת הבולים הלאומית

"ירושלים 2010"

בנייני האומה, 21.11 - 25.11

שעות הפתיחה:

יום א' - 13:00-20:00, יום ב' - ד' - 12:00-20:00,

יום ה' - 12:00-18:00

הכניסה חינם

24.12.2010
חותמת אירוע
חג המולד
נצרת

24.12.2010
חותמת אירוע
חג המולד
ירושלים

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
בולי ישראל, שנתונים,
תוויות קלוסנדורף, סימה ובולי זרחן שונים
טל' נייד: 052-8301265

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.
סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב www.bait-tov.com

בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות,
בולי ישראל, חותמות, אלבומים ואביזרים.
שילחו 200 בולי ישראל משומשים כלשהם (לא שונים)
רחוצים, נקיים ולא פסולים, ותקבלו סדרות בולי חו"ל.
ת"ד 2275 בת-ים 59121, טל/פקס: 03-5535313

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
הופיע מחירון בולי ישראל 2008
בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
הוויד שקוף ושחור, 120 ש"ח

בוא אלבומי IMPORTA והוויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
טלפון סולארי: 0545-390225; אי-מייל: gil-adi@zahav.net.il

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם
ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
email:stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה
לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30
(ללא תשלום)
השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -
לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',
טל': 03-6295547

קונים בלבד!
קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים
שעברו בדואר מפלשתינה וישראל
(לא מעטפות יום ראשון)
תשלום מידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 03-5477966

שנאור בולים

מבחר בולי ישראל וחו"ל אלבומים
ואביזרי בולאות
רח' יפו 40 חיפה

טל': 04-8512134 פקס: 04-6767279

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,
טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,
מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,
טל/פקס. 03-5251552,
דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים - איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט,
קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325, רח' יפו 97 י"ם, טל': 02-6259638
פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל': 03-9337024
נייד: 052-5974151

בס"ד

עוואד משה - Talia Stamps

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, גיליונות מיוחדים,
מעטפות וגיליונות גנריים, תוויות קלוסנדורף, סימה,
בולי זרחן שונים, אלבומיות ודפי מזכרת.

טל: 03-7301142. נייד: 052-3315322
moshe.aharon39@gmail.com

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל': 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

אתם
מוזמנים
לבקר
בביתן
האו"ם
בתערוכת
הבולים
ירושלים
2010

בולי או"ם למען עולם טוב יותר

אוספים בולים נהנים ולומדים

האו"ם - אמצעי תובלה באויר, בים וביבשה
2.9.2010

מן המניין -
שנת המגוון העולמי
18.10.2010

21.10.2010 - חרבות הילידים

